

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

De ce s'au dus în temniță?

(*) Capii noștri naționali au fost trași în judecată și, precum nici că se nădăjduia altfel, au fost osândiți greu. În urma acestui fapt foarte mulți bărbați luminați și îngrijați de soartea bietului nostru neam au căzut pe gânduri și au întrebat: Dacă voi, iubite jertfe, ați fost loviți de judecătoria ungurească în chip nemilos, și dacă după cea mai bună credință a noastră a tuturor Românilor, n'ați vrednicit această lovitură: cade-vi-se vouă ori nu, să vă și supuneți ei, să intrați în temniță? Și sunt mulți și luminați acei bărbați care au zis: *Nu se cade!* E cu mult mai cu minte să părăsiți patria, trecând peste hotare, și din afară să lucrați din răspuțeri pentru binele și ducerea înainte a luptei naționale, lămurind pe oamenii mari ai străinătății asupra dreptei noastre cauze și cerându-le și spriginul lor!

După-ce au văzut că, cu toate acestea, iubiții noștri frați și conducători, au ales drumul spre — temniță, mulți au zis că rău au făcut, și mult s'a disputat asupra acestui lucru. Un bun Român a mers, mai săptămâna trecută, chiar în temniță la Seghedin și a cerut scumpilor întemnițați să-l lămurească pe el și pe toți, că de ce au intrat mai bucuroși în temniță? A primit un răspuns lung și lămurit, pe care îl punem și noi sub ochii cetitorilor noștri. Eată-l:

„Treaba aceasta (adecă a intrării) a fost dezbătută și judecată foarte serios (cu grije) între noi, în ședință de comitet, unde după obiceiul nostru, am cumpănit toate cuvintele ce erau pentru-ca să intrăm și care ca să nu intrăm și am hotărât neîndemnați și nesfătuiți de cineva, după-cum ne-a îndemnat sufletul nostru, și conduși fiind numai de binele cauzei naționale! Spunem însă, că prin faptul nostru n'am recunoscut nici-decât vinovăția noastră, nici dreptatea osândei ce ni-s'a dictat!... Eată în următoarele îndemnurile de căpetenie pentru care am ales drumul temniței:

1. Ca să rămânem în mijlocul poporului nostru, în patria noastră, aproape de toți cei-ce vreau să știe că suntem în mijlocul lor!

2. Să formăm mijlocul celei mai călduroase luări aminte pentru poporul întreg, care să ne aibă pururea înaintea sa ca pe jertfele nedreptății ce apasă asupra tuturor deopotrivă!

3. Să dăm pildă de statornicie și de lăpădare de sine la luptele grele ce ne mai așteaptă.

4. Ca robia aceasta să fie îndemn de lucrare bărbătească din partea tuturor cercurilor politice și sociale, care se îngrijesc de cauza noastră, și prin acea să se țină în lumină înaintea poporului, că nu suntem părăsiți, și că toți oamenii de bine din lumea cultă sunt încârcăți pentru nedreptatea ce ni-se face prin arestarea și ținerea noastră în temniță!

Dar' ca s'o pătesc odată,
Nu credeam, nu mă temeam!..

*

Am fost numai două clipe
Lăsați singuri de povești,
N'am avut atâta vreme
Să văd bine cine ești,

Și eșind apoi pe stradă
Nu știu cum m'oiu fi purtat,
Căci văzându-mă un pretin
A zimbit și m'a 'ntrebat:

„A, sihastrule, haid' spune
Astăzi ce 'ți-ar mai plăcea:
Să stai singur în pădure,
Cum știam datina ta,

Ori de vorbă cu frumoasa
Brund și cu sin rotund?..

Și-am pățit-o! am pățit-o:
N'am știut ce să-i răspund!..

(„Vatra“).

Ioan Moța.

FOIȚA.

AM PĂȚIT-O!..

Fiecare cu-ale sale
Dragi dorințe și plăceri,
Și eu am, ca ori-și-cine,
Ale mele mângâieri:

Să fu singur în pădure
La isvoare-mi place mult,
Glasul vântului de seară
Și al apelor s'ascult;

Și să fug mereu de lume
Și de oameni șgomotoși;
Seara să privesc pe boltă
Ochii cerului frumoși...

Întrebat de-a mea plăcere
Ori-cui asta 'i-o spuneam,

Descoperiri prea dureroase.

(*) Săptămânile din urmă ni-a fost dat, ca de acolo de unde numai căldură așteptam și soare, din România, să străbată la noi niște raze foarte reci, dușmane chiar, și păgubitoare roadelor luptei noastre naționale!... Sunt în România, ca în ori care țară, două partide (tabere), una la cârma țerii, alta, firește, în „oposiție“ (impotrivire). Cei dela putere se zic «conservatori», cei din oposiție «liberali». Liberalii ni-au luat foarte puternic în apărare și ni-au dat un sprigin foarte mare nouă apăsaților luptători din Ungaria. Toate puterile 'și-le-au pus ca să ne câștige dragostea lumii mari, a străinătății, și spriginul ei. Ear' prin aceasta au ajuns a fi foarte iubiți în România toată, toată suflarea adevărat românească iubindu-ne pe noi și pe cei-ce ne spriginesc pe noi. Cei dela cârmă însă au văzut în acest lucru primejdie pentru ei, căci la alegerile ce sunt în ajun, se tem să nu ajungă liberalii la putere și, ne mai simțind destul razim în dragostea alegătorilor din țeara lor, își caută propte în afară, unde n'ar trebui să le caute. Ei cearcă acum să se țină încă la putere făcând ochi dulci și aplecându-se cărmuitorilor împărăției noastre, cu care România, ca vecină, stă în legături până acum de prietenie, și gândesc ei, că fiind bine cu *Kálnoky* al nostru, se vor pute încă ține la cârmă.

Concurs literar.

Drept răsune la «Concursul literar» publicat de noi, pentru comitatul Sibiului, ne-a sosit din *Nădășel* (în comitatul Cojocnei) următoarea scrisoare care ne face o mare plăcere și pe care ne grăbim a o publica: Eată-o:

„Am cetit «concursul literar», scris de tinerimea din Sibiu, pentru premiarea celor mai bune lucrări, care vor cuprinde monografiile singuraticelor comune locuite de Români, din comitatul Sibiului, și aflând nu numai eu, dar' și alte persoane mai însemnate, că această pornire e foarte bună, foarte folositoare, m'am hotărât a pune să se vînză la loterie 4 obiecte, (lucruri de mână) făcând atâtea losuri, cât se pot încasa 60 coroane (30 fl.) v. a., care bani să se împărțească drept premii, celor mai bune lucrări, care vor descrie monografiile comunelor locuite de Români din comitatul Cojocnei.

„Losurile le voi vinde eu cu ajutorul prietenilor mele, ear' suma de 60 coroane voi trimite-o până în 31 Decembrie.

Kálnoky însă, ca slugitor al Împărăției, trebuie să facă ceea-ce guvernele din *Viena* și cel din *Pesta* îi cer. Guvernul din *Pesta*, adică ministrii unguri, îi cer lui *Kálnoky*, ca cât numai va pute, să lucreze întru împedecarea mișcării române, întru potolirea flacărilor naționale de care s'au îngrozit acum și ei. *Kálnoky* la rîndul seu cere aplecatului guvern român ca, dacă vrea prietenia vieneză-pestană, să lucre, căci el poate, în România pentru stânginirea acestei mișcări! Și, durere, capul plecat al ministrilor români, zice: bine, voiu cerca, și voiu face tot ce voiu pute — pe placul vostru!...

Întăia probă despre aceasta a dat-o guvernul românesc când cu venirea studenților ardeleni și bucovineni dela *Constanța* spre *București*, când li-a pus miliție în cale ca să nu-și poată ține adunarea la statua lui *Mihaiu-Viteazul*, în care, între altele, se osândească și nedreptățile ungu-rești. Ear' în zilele din urmă a eșit la iveală, că fratele unui ministru român, *I. Lahovary*, a umblat prin *Paris* pe la foile franțozești, care cu atâta căldură ne apărau, și le-a rugat să nu mai scrie despre noi, căci îi strică guvernului din România, și căci doară Români și Unguri în Ungaria și Ardeal — *trădesc bine!* Și foile franceze auzind aceasta dela un „Român“ au și cam încetat a mai scrie despre noi, crezând că așa va fi.

Eată dar' niște bărbați sus puși care însă de teama de-a pica dela putere, au dat cât pe față mai mult pe ascuns mână cu înșiși dușmanii nostri!

Pe noi însă asta se nu ne descurăgieze! Fiecare faptă își are răsplata sa. Cei câțiva ministri din România ce au lunecat spre ne-românești fapte, își vor lua ei acolo în România răsplata lor...

Dar' chiar și afară de aceea, lupta noastră nu *ei*, ci *noi* o purtăm, nu *ei* ne spun ce să facem, ci *noi*, *apăsății*, ne înțelegem ce să facem și *noi* ne vom înțelege și mai departe! Ne venia bine să-i

știm *pe toți* Români din România spriginindu-ne, dar' nu desnădăduim nici acum când câțiva lacomi după putere, crezând că le va mai lungi aceasta vieată, s'au pus să ne facă și ei greutăți. Spriginul și *al lor* ni-ar fi folosit, lovirea lor ne cam strică, dar' nu ne poate nici împedeca nici înfrânge: *vom merge înainte, meru înainte*, noi răzimați pe propriile puteri și spriginiți de Români cei buni, care tot mai sunt barem 90 din sută!

Cunoștințe

despre

drepturile și datorințele cetățenești.

— Constituția patriei. —

(*) Un cerc mai larg decât cel al *familiei*, într'o țeară este: **Comuna**. Nicăiri nu aflăm familii trăind singure, despărțite cu totul tot de altă lume, căci precum un om n'ar pute trăi singur, și precum om de om lipsă are, așa și familie de familie. De aceea dintru începutul începutului familiei mai multe s'au așezat la un loc, vecine, aproape unele de altele, și s'au numit familiile strinse la un loc: **Comună**. Ear' fiindcă felul în care familiile sunt așezate unele lângă altele, este deosebit foarte, deosebitelor comune s'au dat și deosebite numiri. Comunele în care casele sunt foarte resfirate și și puține, se numesc *Cătune*, ear' acele comune în care casele sunt mai cu bună rîndueală așezate, mai aproape unele de altele, formând uliți printre ele, se numesc *Sate*. Comunele mai mari cari au cerut și au dobândit dreptul ca în ele să se țină și târguri, se numesc *Opide* sau și *Tîrguri*; ear' apoi comunele de tot mari se numesc *Orașe* sau *Cetăți*. Toate însă, și *cătunele*, *satele*, *opidele* și *orașele*, formează fiecare o **comună** de sine stătătoare, avându-și conducătorii sei, cărmuirea sa. Lucru firesc, comuna este cercul în care omul ca om și ca membru ori cap al familiei, mai mult are a se învîrta, în care mult are a face. Și comuna de are multe datorințe, are și *drepturi*, multe și frumoase *drepturi*, pe cari e un neiertat păcat a nu le cu-

noaște fiecare cetățean, și necunoscându-le a nu pute face *întrebuintare de ele!* Pentru lămurirea Românilor nostri în acest însemnat punct, noi vom și publica „**Legea comunală**“ de nu chiar întreagă, negreșit toate părțile mai însemnate ale ei, lămurindu-le după trebuință.

Mergem și mai în sus.

Om cu om se pune în legătură spre a forma o *familie*, familie cu familie spre a forma o *comună*, căci nar pute trăi nici om nici familie singuri, — chiar așa și o comună simte lipsă de legătură cu altă comună, și această legătură e și făcută. Mai multe comune sunt strinse la un loc, sub o conducere mai sus pusă, și formează un: **Cerc**, sau, cum îi zic în România, **Ocol**. Acesta are, firește, hotare mai largi decât comuna, dar' hotare anumite cu *drepturi* și datorințe.

Mai multe *cercuri* sau *ocoale* sunt puse și ele în legătură unele cu altele, sub o cărmuire și mai înaltă, și alcătuiesc un: **Comitat**, avându-și și comitatul *drepturile* și datorințele sale.

La locul acesta însemnăm numai atât, că mai ales și mai ales în aceste cercuri, pe aceste trepte ale alcătuirii statului *are cetățeanul cele mai multe drepturi*, acî mai ales își poate da și el *cuvîntul și își poate pune în cumpănă voința sa!* La rîndul seu vom da lămuririle cuvenite. De astă-dată descriem mai departe:

Comitatele sunt și ele în o legătură mai înaltă, și formează toate laolaltă (72): **Țeara** noastră numită *Țeara-Ungurească*. Țeara-Ungurească e și ea legată prin anumite legi și trebuințe, de *Austria*, țeară de sine stătătoare, și amîndouă laolaltă formează **Împărăția** numită *Împărăția Austro-Ungară*. Eată dară alcătuirea întreagă a țerii și Împărăției, cum se ridică ea pe același temelii, pe popor. Avem, luând din jos în sus: *om, familie, comună, cerc, comitat, țeară, Împărăție*. Sau din sus în jos: *Împărăție, țeară, comitat, cerc, comună, familie, om*.

Rămâne acum să ne dăm seama despre drepturile cetățeanului în fiecare din aceste cercuri, pe fiecare treaptă.

„Aveți dară bunătate a escrie acum același concurs cu aceleași condiții (puncte de cerere) și privitor la comitatul *Cojocnei* (*Clujului*) și a primi ca și lucrările din acest comitat să fie judecate de același juriu, care va judeca pe acele din comitatul Sibiului, și tot de acolo să se împărțească și premiile.

„Premiile pentru acest concurs din suma însemnată aș dori să se împărțească astfel:

1. Lucrarea care va fi aflată ca cea mai bună între toate, să se premieze cu 28 coroane (14 fl).

2. Lucrarea declarată ca a 2-a de bună, cu 14 coroane (7 fl).

3. Lucrarea declarată ca a 3-a de bună, cu 10 coroane (5 fl).

„Ear' lucrărilor declarate de a 4-a și 5-a să li-se plătească „*Foaia Poporului*“ pe câte un an întreg!

Nădășel, 28 Octomvrie 1894.

Maria Cioban, învătătoare.

*

Tinerimea din Sibiul care a scris concursul pentru comitatul Sibiul, cu mare însuflețire a luat la cunoștință laudabila și românească cerere a d-șoarei *Maria Cioban* și darul de 60 de coroane pentru premii, și prin această escrie »*concursul literar*« publicat în numărul 316 al »*Tribunei*« din a. c. și 40 al »*Foii Poporului*«, făcând cu căldură apel la toți preoții învățătorii și cărturarii români din comitatul *Cojocnei*, ca se răspundă acestui concurs pregătind monografiile comunelor dlor, după cererile înșirate în concursul numit scris pentru comitatul Sibiului. Toate dorințele arătate în scrisoarea de mai sus a d-șoarei *Maria Cioban* au fost primite întocmai și ele au valoare de condiții pentru noul concurs. Lucrările să binevoiască a le trimite tot la adresa însemnată în concursul nostru dintăiu.

Sibiul, 6 Noemvrie n. 1894.

În numele tinerilor inițiatori:

I. Russu-Sirianu
Elia Dopp

Victor Tordășianu
Ioan Moța

Poesii populare.

De pe Crișul-repede.

Culese de *Gregoriu Blaga*, învățător.

Câte flori pe câmp înflor
Toate-mi plâng mie de dor,
Că eu de ce nu mă 'nsor,
Însura-m'ăș însura
N'am pe cine foc lua,
Că pe cine-aș fi luat
M'a lăsat s'a măritat!
Avere-ai mândra păcat
Că mai lăsat fermecat,
Desfă, mândră, ce-ai făcut
Și-mi dă drumul să mă duc,
Că m'ai fermecat spre moarte
N'ai avé de mine parte,
Măi prostule bolundule
N'am făcut eu să desfac
Ci-am făcut să mori de drag,
Că din urmă 'ți-am luat,
În grădina la fântână
Să te întorci la săptămână,
Într'o gură de păreu
Ca să mori de dragul meu.

Un preot - vînzător!..

(†) Când un popor își strînge cu vitejie rîndurile în fața primejdiilor dușmane, și unu ca unu țin toți front pînă la ultimul minut: minuni va putea face și «*vină valuri mari de foc, nici că 'l-or clinți din loc!*» Rău însă începe să-i meargă atunci, și grea începe să-i fie lupta, când în sinul său vor începe a se ivi și sporii șovăitorii, clătîntorii ori chiar — vînzătorii!..

Cine nu știe povestea cu „*Toporul și pădurea*“, când adecă a mers toporul singur în pădure, ca să o strice. Vînzându-l 'și-au zis copacii între sine: Nu e teamă, fraților! El nu ne poate strica nimic. Va sgăria pe unul pe doi, va isbuti să doboare chiar pe unul pe doi, dar' pustiu în giurul lui nu o să vedeți făcându-se! — Și toporul ispravă n'a făcut!.. În o zi însă copacii de spaimă umplutu-s'au la vederea aceluiași topor, ieri neputincios, căci acum unul dintre ei mîna cu dînsul dase, o creangă 'i-a împrumutat de 'și-a făcut din dînsa *toporiște!*.. Ear' apoi *toporiște* avînd neputinciosul topor de ieri, puternic astăzi s'a făcut, și murmur de groază copacii au dat vînzându-l, căci acum cu ușurință putea doborî rînd pe rînd, copac după copac, pustiu lăsînd în giurul său și moarte codrului!..

Tochmai pe tochmai stau treburile și în lupta dintre popoare. Țin toți fiii unui popor strîns laolaltă: ca de o stîncă se vor sdrobi de el sfortările dușmane când vor cerca să-l atace; vor tinde însă unii din fiii lui mîna dușmanului și se vor face *toporiște* toporului lui: primejdie va amenința pe poporul-codru în împotrivirea sa! Și noi nici nu ne spăriem atît de mult când ne vedem față în față cu cutare dușman *străin* numai, dar' ne doare inima și ceață ni-se așterne înaintea ochilor, când vedem în tabăra străinului și *toporiști* de neamul nostru!.. Acestea sînt primejdii. Ear' noi dato-

rîntă avem să ne ferim de primejdii! Crengii pîcătoase ce o simțim aplicată de a se face *toporiște*, să-i luăm de cu bună vreme puțința aceasta, în ce chip ne vom pricepe!.. Noi mai înțelegem pe slujbașul cutare *de stat*, dar' nu putem înțelege cum vin să se facă *toporiște* ungurească chiar unii din *preoții* noștri, cărora poporul nostru le dă prescuri și cruceri ca să trăească! Și mai ales nu înțelegem cum un preot român, din ură „*personală*“ față cu dascălul său ca să-și răsbune asupra acestuia, merge și îl pîrește la slujbașii de stat în așa chip, că nu-i face aceluia atîta rău cît îi face poporului său, neamului său! Atîta patimă scârboasă, atîta prostie! Eată cea mai proaspătă și greșoasă pildă, care se scrie dela Alba-Iulia „*Tribunei*“.

Alba-Iulia, Oct. 1894.

Învățătorul din Cioara, Simeon Socaciu, în 21 August st. v. spunînd predică în biserică, a cetit și din „*Foia Poporului*“, nr. 32 despre *însemnătatea școalelor* punînd la inima fiecărui, ca să jertfească totul pentru susținerea școlii. Dar' acest indemn al dînsului a avut urmări triste, căci popa *Nicolae Bena* a pîrit pe învățător pentru acest lucru la notarul comunal, un Ungur, care a făcut arătare la tribunalul din Alba-Iulia, după-cum a spus însuși judele cercetător Oelberg.

Dar' popa nu s'a mulțumit cu atîta, ci a mers la solgăbirul din *Vînțul-de-jos* spunîndu-i și lui fapta cu cetitul „*Foia Poporului*“. Solgăbirul s'a dus la gendarmerie, și a poruncit ca pe învățător numai decît să-l aresteze.

Au venit doi gendarmi în Cioara și s'au dus și ei mai întăiu la vînzătorul preot *Nicolae Bena*, care li-a spus și lor, nu numai că învățătorul a cetit din „*Foia Poporului*“, ci că 'l-a turburat pe el, pe popa, întru sîvîrșirea slujbei dumnezeiești, cu toate-că nici nu a slugit el în biserică, ci capelanul, 'și-a mai zis că de multe-ori 'l-a provocat pe învățător să nu mai cetească; și că eșînd el din biserică 'l-au întrebat oamenii că el de ce nu le spune că învățătorul, și că oamenii au zis că popa de aceea nu le spune, pentru-că a vîndut pe Români la Unguri. Toate acestea

afară de cetitul foii nu s'au întîmplat, ci sînt numai niște minciuni eșite din creerul popii înegrit în răutate. Cantorii în urma spusei popii au fost siliți a spune și ei despre cetitul foii.

În urma acestora în 19 Septemvrie gendarmii însoțiți de un jurat și judele comunal, s'au înfățișat seara la 8 ore, la învățătorul, vestindu-l că în numele legii au a-i face cercetare de casă și că e — arestat. Ne aflînd alta nimic, 'i-au luat niște epistole private dela prieteni, și 'l-au dus noaptea la 11 oare legat, pe jos, în Vînțul-inferior, de unde numai în 21 Septemvrie dimineața 'l-au trimis la Alba-Iulia înaintea judelei cercetător care 'l-a pus la închisoare pînă la ascultarea martoriilor. Așa a trebuit învățătorul Socaciu să petreacă în temnița ordinară din Alba-Iulia *18 zile*. Această închisoare nu 'i-ar fi căzut greu deoarece pentru națiunea sa a suferit, dar' ceea-ce 'l-a supărat era ca a fost în odăiță cu nește Unguri, pe care altfel nu 'i-a învrednicit nici cu vorba și nici cu privirea. Timpul închisorii 'l-a petrecut cetînd, căci a căpîtat niște cărți românești dela sergentul de temniță, care e Român, și dela dl *Nicola*, avocat în Alba-Iulia, care 'i-a fost și apărător.

Martorii s'au ascultat în Octomvrie v, dar' popa Bena nu a voit să se înfățișeze cu citarea, ca astfel să-și țină mai mult pe învățătorul în închisoare.

În 7 Octomvrie v. seara la 7 oare învățătorul Simeon Socaciu a fost pus pe picior liber pînă la pertractare.

E de însemnat încă, că tocmai atunci 'l-au arestat, când au fost citați și cei 25 inși (restul 560 oameni nu sînt ascultați) scriși în adresa de alipire către comitetul național, care sta pe banca acusaților în Cluj, pentru care adresă încă a stat sus numitul învățător în închisoare preventivă *4 zile!*..

Iubit popor, întoarce spatele acestui pîcător preot vînzător, și tuturor celor-ce ca dînsul vor mai fi făcînd! Nu-l mai primi în casa ta, nu-l mai chema să-ți facă slujbe; nu-l mai hrăni, nu-i mai cere sfatul, — oaiie rîioasă să fie el și de urit și de scîrbă să moară, ca — *Juda!*..

Din Vaidasig.

Versul lui Vălean.

Cules de *Paul Stanciu*, învățător.

Frunză verde tulipan
Om voinic era Vălean,
Când era Dumineca
El frumos că să găta,
Pe uliță se lua,
Câte mîndre îl vedea
Tot cu ochii îi făcea,
Și cu geana îi trăgea,
Numai mîndrulița lui
Scoate capul pe fereastă:
„Hai, Vălene, dragă 'n casă,
Că cafeiu 'i cald pe masă,
Și rozolea-i în fereastă“.
El în casă a intrat
Din cafeiu că a gustat,
Din rozole a nchinat,
Și din gură-a cuvîntat:
„Rămâi, mîndră, sănătoasă
Că 'mi-ai băgat boală 'n oasă!“
Și acasă a plecat

Maică-s'a 'i-a cuvîntat:

„Maic' așterne patul tîu
Că mî doare capul rău“...
Maică-s'a din graiu grăia,
Cătră el așa zicea:
„Spusu-'ți-am, Vălene; spus
Să nu mergi și tot te-ai dus,
Mîndrele capul 'ți-au pus!..
Spusu-'ți-am și 'ți-oi mai spune
Mîndrele capul 'ți-or pune!“..
Când era la miez de noapte
Văleanul trăgea de moarte,
Când era de cătră zori
Pe Văleanu puneau flori,
Când răsaria soarele
Îl cântau surorile...
Cîntă cucu sus pe nuc
Pe Văleanu la groapă 'l duc,
Cîntă cucu jos pe nalbă
Din Văleanu curgea otravă,
Frunză verde despre rît
Mîndrele 'l-au otrăvit.

Din Pintic.

Când mireasa pleacă dela părinți.

Culese de *Maria Toma*.

Frunză verde de pe baltă
Rămas bun, maică și tată,
Frunză verde de cicori
Rămas bun, voi frațiori,
Mulțumesc la toți de toate
Că n'ați ținut bine foarte,
C'a teieri după cuier:
Ca pe-o fată de boier,
Ca și peana pusă 'n clop,
Ca fată de pătrupop...
Eu mă duc voi rămâneți
Și pe mine mă plîngeți,
Că de când m'am ridicat
De-ați prînzit și de-ați cinat,
Cu mine v'ați desfătat,
De-ați cinat și de-ați prînzit,
Cu mine v'ați veselit...
Mă duc dela voi cu dor,
Ca steluța pe sub nor,
Mă duc dela voi cu jele
Ca și luna priure stele...

Munca și prețul ei.

Disertație ținută la adunarea despărțământului »Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român«, în Ocna-Sibiului la 21 Oct. 1894

de Dr. Petru Span, prof.

(sfârșit.)

Din cele de până aci puturăm pe scurt vedea cum poate ori-și-cine să dea îndrăgă, cât de ușor este a ajunge la sapă de lemn; văzurăm totodată și unele din căile rele pe cari apucând cineva poate să sărăcească. Nu-i vorba, mai poate sărăci cineva și atunci, când vine o boală grea pe casa sa, ori peatră, sau grindină pe holde, ori un foc, ce-i mistuie totul, dar' acestea sânt întâmplări, cari nu atrăg de la noi și cari dacă ne ajută Dumnezeu, numai harnici să fim, earăși le putem pune la loc. Încă și în alte chipuri poate să sărăcească omul, prindându-se pe la advocați nebuște, ori îndatorindu-se pe la bănci prosteste, fără de a-și da seamă de puterile sale și fără a se strădui să folosească banii luați împrumut cu folos, cu minte și cu pricepere. Din toate acestea însă omul se poate earăși ridica, dacă e harnic și trudit. Nu se poate însă atunci, când este stricat el în apucăturile și treburile sale, când e trândav, leneș, ne-iubitor de muncă, ne-iubitor de rîndueală, cu un cuvânt om fără socoteală.

Trândăvia, lenea, pe lungă aceea că aduce sărăcie pe capul omului, mai are și alte urmări nenorocoase. Ea dedă trupul la nelucrare, la moliciune. Prin acestea trupul omului se slăbește, sângele nu mai are puterea și iuteala de lipsă și vezi numai cu timpul, că azi te doare una, mâne te doare alta, până-ce te trezești că întreg trupu-ți este plin ca stupul de boale. Ajungi acolo de nici somnul nu-ți mai tîcnește, ajungi acolo de stai lungit pe o laviță nopți și zile întregi, fără să poți barem odată închide ochii! Și ce faci în o astfel de stare, când acum nu ai cu ce să te ajuți, căci prin capul și mintea ta ai ajuns la mare sărăcie? Sberii în gura mare de lipsă și năcaz și de se întâmplă să mai ai și o familie numeroasă, o arunci pe aceasta în ușile oamenilor.

Ai mânca și nu ai ce, ai bea și nu-ți dă nimenea, căci toți din toate părțile îți zic: „de ce să dăm omului acestuia, că a avut ce i-a trebuit și tot a prăpădit, nu e vrednic să-i întindem nici o mână de făină, așa zic cei mai mulți. Și poate că drept au.

Ba chiar și tu însuși îți zici: „Să fi avut mai demult mintea ce o am acum, n'aș fi ajuns acolo, dar' acum e târziu“.

Vai de acel om, care zice astfel! Vai de acel om, care își prăpădește averea prin lene, trândăvie și nelucrare și nu se pocăiește până e vreme încă.

Am văzut, cinstiți ascultători, cum poate omul prin nelucrare să sărăcească și ce urmează de aci pentru el și cei-ce se țin de el și în urmă chiar și pentru alții, că el ajunge o povară pe spatele neamurilor, ori a altor oameni de inimă și miloși.

Nu așa ni-se prezintă omul care iubește munca, omul care știe să prețuească timpul, omul care știe să folosească tot minutul bine cunoscând că cu drept s'a zis și se zice că »timpul e ban!«

Acesta nu așteaptă să-l trezească din culcușul seu badea George ori tetea Nicolae, ci se scoală și-și pune în picioare toată casa, pornește în toate părțile, des-dedimineață lucrările și treburile sale; și e știut, că cine se scoală de dimineață lucră în un cias ca altul peste zi în două, pentru-că puterile noastre sânt mai proaspete în urma odichnei de peste noapte și sîntem mai veseli, mai sprinteni. Știți bine zicala aceea: „că cine se scoală dimineața găsește aur!« Da, găsește aur, că munca i-a aduce aur! Asta e o zicală veche, dar' totdeauna rămâne nouă, că e adevărată.

Omul lucrător nu se pune cu pipa la cuptor, nici nu stă în povești cu muierile, ci își vede de treburile sale pe afară, pe la vite. Dacă cumva se întâmplă de e vremea ploioasă și nu poate lucra la câmp afară, el își face altceva de lucru pe acasă, mai tocmește un car, un gard, mai rînduește prin ogradă, dar' nu stă cu gura căscată în cărcîma Jidanului, ori perzându-și timpul pe uliță. Astfel de om nu se mulțumește numai cu atâta, că-și trimite lucrătorul la câmp, ci merge el cu capul și vede și cumpenește lucrul cum are să meargă. El nu se îndestulește cu aceea, că-i spun slugile sale, că or făcut așa ori așa, ci merge și le controlează lucrarea, cercetează dacă într'adevăr așa au făcut ori ba. Și o, cât de lipsă e aceasta mai cu seamă astăzi, când sînt unii oameni atît de stricați, de potop ziua lui Dumnezeu și înșeală în tot chipul. Îl trimiți la lucru și de nu vei fi cu el, nu-ți lucră mai nimic, nu se teme de Dumnezeu, că-l va bate să iee

plată fără a lucra. Plată multă cer și ispravă puțină fac. Cu atari oameni de nu vei fi însuși de față, în loc să-ți agonisești, te sărăcești. Atari oameni se înțelege, că nu vor pute să fie altceva, decât tot zileri, lucrători în brazdă străină. Dacă ești însă trudit a ști să conduci lucrul, apoi dai înainte.

Omul, care vara iarna nu lasă un minut nefolosit, nu lasă o clipă fără de-a face ceva, nu poate să nu dea înainte, se înțelege, dacă va fi și chivernisător. Pe lungă lucrare se cere și chivernisire. Înzadar va câștiga cineva lumea asta, dacă nu va ști să păstreze; chiar lumea aceasta de o ar câștiga, el tot nu va pute să averse nimica. Și pe păstrare e a se pune preț și lucă mare. Drept a zis cine a zis, că e mai greu a păstra, decât a câștiga, și așa și e.

În punctul acesta ce e drept și bărbatul trebuie să fie cruțător, dar' apoi mai cu seamă treaba femeii este să grijească, să cruțe, să păstreze. Unde femeia e cruțătoare, acolo e darul lui Dumnezeu.

Din cele desfășurate și discutate până aci am putut vedea, de ce mare preț e munca, cum ea ferește și norocoște singuratici și familii, și de altă parte cum cel-ce nu iubește munca se nefericește. Dar' munca este avere, brațe tari și harnice sînt cea mai mare comoară la un om și la un popor.

Nu e de ajuns, ca cineva să muncească și să-și agonisească șieși, ci e de neapărată trebuință ca din prisosul muncii sale să întindă și la cei lipsiți, să ajute și pe cei săraci, dar' înainte de toate să nu-și uite fiecare, că e fiu al bisericii și al națiunii române, și ca atare dator este să-și aducă obolul seu pe altarul bisericii și al națiunii sale. Când vine națiunea și ne cere creșterul seu pentru trebuințele bisericii, ori pentru alte trebuințe culturale, cu inimă deschisă să dăm din ce avem, ba de e lipsă să ne jertfim chiar și totul pentru a ne vedea națiunea ridicată. Când va merge bine națiunii noastre și nouă ne va merge bine, și pentru ea datori sîntem să lucrăm cu toții ear' nu numai pentru punga noastră. Numai atunci va averse și munca noastră prețul ei. Eată, iubitorilor, în ce stă munca și prețul ei. Eată foloasele ce ni-le aduce ea. Deci să muncim cu toată inima dreaptă și cinstită, și Dumnezeu puterilor și al virtuților ne va ocroti!

Din Cucerdea-română.

Culese de Iuliu Sămărghitean, june.

Auzit-am auzit
Că mândra s'a bolnăvit,
Nu știu, Doamne, cum m'aș face
Să mă duc să ved cum zace,
Cu fața cătră părete,
Cu gura friptă de sete,
Să-i dau vin cu apă rece
Boala mândri doar' i-a trece.
Și de-aș călca dealurile
Ca să-i aduc leacurile:
Din trei pomi trei rămurele
Să le bag în trei ulcele,
Să le scot seara la stele,
Dimineața la răcoare,
Ziua la ameazi la soare,
Să-mi pui mândra în picioare.

Hai mândră la cununie
Până-i frunza verde n viie,
Dacă frunza s'a usca,
Mi-i chema și eu n'oi vrea...

Din ținutul Hârtibaciului.

Culese de Florian Bologa, învățător.

Bate vîntul iarba pică
Dorul mândri rău mă strică,
Bate vîntul iarba crește
Dorul mândri mă topește.
Mândro ochisorii tîi
I-a uns maică-ta cu clei,
De-mi pun capul după ei,
Mândruțo buzele tele
Le-a uns maică-ta cu miere,
De-mi pun capul după ele.

De când bade-o mi te-ai dus
Negură n curte s'a pus,
Și pe par și pe nuia
Și pe inimioara mea...
Să știu bade-o că-i veni
Drumul i-ai vărul,
Tot cu var de cel mărunt
Doar' vii, badeo, mai curînd,
Tot cu var de cel mai tare
Doar' vii, badițo, mai tare.

„Călimdarul Poporului“.

„Institutul Tipografic“ din Sibiu de zece ani tipărește un călimdar în format mic, drăguț la înfățișare și folositor la întrebuințare. El e întocmit întru toate potrivit trebuințelor poporului însuși. În el aflăm tot ceea-ce ne lipsește în decursul unui an și în deosebitele împregiurări în care venim. După obiceiuita parte calendaristică arătînd în fiecare zi călimdarul vechiu și nou, cu sfîntul ori sîrbătoarea lui, — aflăm aci însemnarea tuturor domnitorilor din Europa. Urmează îndrumări privitor la treburile ce le avem cu posta și telegraful, apoi „scala timbrelor“ (ștampelilor), că adevă pe ce rugare ori cuitanță cât timbru trebuie pus, ca să nu te poată pedepsi finanțul. Urmează apoi numirea căpeteniilor celor două biserici române dela noi. Acestea sînt toate lucruri de folos. Dar' „folosul“ vine a se împreuna și cu „frumosul“! Și în scopul acesta în „Călimdarul Poporului“ după aceste îndrumări de folos se află tipărite și mai multe lucrări literare frumoase, de petrecere.

Cea dintăiu este „Văduvele“, novelă de Barbu Ștefănescu Delavrancea unul din cei mai meșteri scriitori români. Novela e un adevărat boboc literar și e mai mare

SCRISORI.

Prigoniri de nimie.

Bucium-sat, Noemvrie 1894.

Onorată redacțiune!

Sâmbătă în 8—20 Octomvrie am fost chemați la solgăbirul din *Roșia-montana* cinci ficiori din *Bucium-Sat*, pentru-că am cântat într'o seară cântări naționale. Ni-a spus solgăbirul că ne-au pîrît gendarmii și colectorul, că într'o noapte am tot beut și cântat pe drum până la 3 ciasuri dimineața. Noi am răspuns că am cântat de cu seară, dar' apoi ne-am dus și ne-am culcat. Ni-a spus că mai venim odată la el și atunci vor fi și martori. A luat protocol cu noi și ne-a întrebat că știm scrie. Am spus că știm scrie 3, ear' 2 nu. Ni-a poftit pe rînd să ne scriem numele pe protocolul ce era luat ungu-rește. Am spus noi trei: *Moise Toma, Andreiu Petrinca și Nicolae Duma că nu-l putem subscrie dacă nu-i luat în limba care s'o pricepem și noi. S'au pus și ni 'l-au tălmăcit, și tot am spus că nu putem, că poate fi acolo ce n'am zis, ori nu ni-s'a tălmăcit!* Cei doi au pus degetul.

Solgăbirul a chemat apoi pe dl colector Alexandru Tomus, care venise cu altă treabă și era afară, și 'l-a întrebat despre noi 3 că ce cultură avem, unde am învățat? și câte și mai câte. Apoi zise amenințându-ne cu mâna că ne joacă el, și ne învață el ungu-rește, și apoi ni-a mînat afară făgăduindu-ne încă odată, că pe când vom veni a doua-oară ne va învăța ungu-rește!..

Moise Toma, flăcău.

D-Voastră, bravi flăcăi, teamă s'e nu aveți. Nu ați făcut nici un rău, dar' v'ați făcut vrednici de luarea aminte și de cinstea Românilor! Vor av'e odată cap'e și suferințele noastre! E drept că capul plecat nu-l taie sabia, dar' tot at'at de drept e, că nici de cel ridicat nu se prea cutează apropia ficum vrășmașul! ci respect și grije îi în-suflă!..

plăcere a o ceti! Afîm apoi pe „Moțul și Domnul“, o istorioară hazlie scrisă de Ioan Vesa, învățator.

Și ear' urmează ceva de folos. Sub titlul „Economic“ se dau temeinice sfaturi „Despre stirpirea omidelor“, despre cum se poate pregăti „Sirop de smeură și de cireșe“. Și ear' ceva frumos, de desfătare:

Poesia: „Cu flori, cu ramuri verzi“, scrisă martirilor nostri de P. Dulfu; apoi minunata și însuflețita poesie: „Lupta vieții“ de George Coșbuc, cel mai mare poet român în viață. După acestea sînt câteva pagine de haz, de voe bună și de câteva ghicituri. În urmă e pusă „Însemnarea tîrgurilor“ din Ungaria, Ardeal și România, și o mulțime de „inserate“, adică îndrumări ca voind să-ți cumperi anumite lucruri de tot felul, unde să scrii după ele.

Călindarul costă numai 20 cr., mai ieftin decît toate călindarele noastre de pre-tutindenea!

Din parte-ne îndemnăm pe toți cetitorii să cumpere acest călindar cerându-l dela Institutul Tipografic din Sibiu. Prețul se poate trimite așa, că în o epistolă punem un timbru de 20 cr. și pentru trimis prin postă unul de 3 cr.

Preot harnic.

Riciul-de-Câmpie, la 23 Octomvrie 1894.

Stimate dle redactor!

Ori-ce 'mi-s'ar zice, dar' eu sînt de părerea, că e adevărată zicala, că: „Preot harnic, comună harnică“.

Comuna noastră *Riciul-de-Câmpie* din protopopiatul Pogăceleii, a cărei școală până în anul de față era într'o stare slabă, dar' aflându-'i-se în frunte neobositul preot dl *Ioan Pantea*, cărui cultivarea și înaintarea poporului seu îi zace la inimă, ceea-ce se poate ved'e de acolo, că cu toată lăp'odarea de sine din răspuțeri s'a nisuit și într'a-t'ata 'și-a luminat poporul seu, înc'at cu cea mai mare bucurie pot vesti că de unde până aci nu aveam, în anul de față avem o școală care este fala a toată C'ampia!

Afle dl *Ioan Pantea* m'angăierea sufletească și primească încredințarea, că ostenele d'nsului vor afla din partea fiecărui bărbat doritor de înaintare, vrednică prețuire și mulțumită. Eu din parte-'mi doresc ca D-zeu să-'l țină întru mulți ani săn'etos spre a-'și put'e conduce și lumina poporul multă vreme și tot spre bine!..

Ricianul.

Avram Iancu.

Suma din numărul trecut:

1679 fl. 23 cr. și 223 lei, 50 bani. r.

Din Seliște (lîngă Sibiu) a adunat domnul protobresbiter gr.-or. Dr. *Nicolae Maier* următoarea sumă dela următorii:

Cassa de păstrare 5 fl., Dr. *Nicolae Maier* 5 fl., *Nicolae Hentiu* 5 fl., *Petru I. Comșa* 5 fl., *Ioan Chirca* 3 fl., *Ioan Vuleu* 3 fl., *Dumitru B. Comșa* 2 fl. 50 cr., *Dumitru Roman* 2 fl., *Ioan Comșa* 2 fl., *Bucur Comșa* 2 fl., *Ioan Roman* 2 fl., *Ioan Halalai* 2 fl., *Dumitru Begiu* 2 fl., *Nicolae Mossora* 1 fl. 50 cr., *Nicolae Coma* 1 fl., *Constantin Herța* 1 fl., *Iordachie Roșca* 1 fl., *Nicolae Hertia* 1 fl., *Michail Stoica* 1 fl., Dr. *Calefar N.* 1 fl., *Nicolae Roman* 1 fl., *Ioan Stefla* 1 fl., *Ioan Tiația Hașigan* 1 fl., *Nicolae Loșnița* 4 fl., *Comana Stan Vuleu* 1 fl., *Nicolae Dăd'rlat* 1 fl., *Petru Roșca* 1 fl., Dr. *Nicolae Comșa* 1 fl., *Nicolae Stefla* 1 fl., *Ioan B. Comșa* 1 fl., *Iuliana Iovescu* 1 fl., *Dumitru Lăp'odat* 1 fl., *Iuliu Crișan* 1 fl., *Nicolae Neamtiu* 1 fl., *Dumitru Chirca* 1 fl., *Aron Gogonea* 1 fl., *Oprea Borcea* 1 fl., *Ioan Ghib* 1 fl., *Ioan Pușchila* 1 fl., *Vasilie Șchiopu* 1 fl., *Bucur Muntean* 1 fl., *Ioan Feicaș* 1 fl., *Ioan Giurgiu Nedelcu* 1 fl., *George Tol* 1 fl., *Dumitru Br'nduș* 1 fl., *Nicolae Br'nduș* 1 fl., *Ioan Popa* 50 cr., *Ioan Florian* 50 cr., *Petru Cergau* 50 cr., *Petru Comșa* 50 cr., *Vasilie Popa* 50 cr., *Nicolae Petruț* 50 cr., *Stan Stefla* 50 cr., *Dumitru O. Borcea* 50 cr., *Oprea O. Borcea* 50 cr., *Ioan Mossora* 50 cr., *Ioan H'ansa* 50 cr., *Daniil B'arsan* 50 cr., *Nicolae Crutiu* 50 cr., *Ioaneș Cotia* 50 cr., *Ioan B'arsan* 50 cr., *Ioan Gosia* 50 cr., *Lupea Comșa* 50 cr., *Oprea Stefla* 50 cr., *Ioaneș Hertia* 50 cr., *Ioan Hanciu* 50 cr., *Simeon Simoneti* 50 cr., *Dumitru Dăd'rlat* 50 cr., *Ioan Barb* 50 cr., *Teodor Popa* 50 cr., *Dumitru Ghib* 50 cr., *Ioan M'artin* 50 cr., *Ilie Hanciu* 50 cr., *Dumitru Mossora* 50 cr., *Ioan Roman* 50 cr., *Ioan Roman* 50 cr., *Lupea Blotiu* 40 cr., *George Vesa* 40 cr., *Nicolae Greavu* 40 cr., *Dumitru Cupu* 40 cr., *Nicolae Fania* 40 cr., *M'arie P. Comșa* 40 cr.,

Paraschiva I. Comșa 40 cr., *Paraschiva I. Roman* 30 cr., *Ana Roman* 30 cr., *Ana N. Schitea* 30 cr., *Ioan M'artin sen.* 20 cr., *Ilie Stefla* 20 cr., *Nicolae Greavu* 20 cr., *Ioaneș Peligrad* 20 cr., *Ioan N. Popa* 20 cr., *Nicolae N. Sîrbu* 20 cr., *Toader P'etruț* 20 cr., *Nicolae Chirca* 20 cr., *Oprea Soră* 20 cr., *Dumitru Rusu* 20 cr., *Nicolae Filimon* 20 cr., *Ana I. Top'arcean* 20 cr., *Ana St. Arsenie* 20 cr., *M'aria D. Peligrad* 20 cr., *M'aria I. Hașiu* 20 cr., *M'aria N. Micl'euș* 20 cr., *Ana N. Micl'euș* 20 cr., *M'aria I. Begiu* 20 cr., *Stana H. H'ășigan* 20 cr., *Marina I. Gitean* 20 cr., *Paraschiva Lăp'odat* 20 cr., *Paraschiva Ioan R'ăsoiu* 20 cr., *M'aria H. Peligrad* 20 cr., *Paraschiva O. Rodean* 20 cr., *Ana I. Borcea* 10 cr., *Prie B'ersan* 10 cr., *Prie Tipuriția* 10 cr., *Marina I. Zitean* 10 cr., *M'arie Roșca* 10 cr., *Ana D. Tața* 10 cr., *Stana Răcuciu* 10 cr., *Ana N. Comă* 1 fl., *Paraschiva Răcuciu* 10 cr., *Ecaterina Foica* 10 cr., *Paraschiva Cosia* 10 cr., *Ana Soră* 10 cr., *Brendușe Măgian* 10 cr., *Marie Cristin* 10 cr., *Marie Băcilă* 10 cr., *Marie Borcea* 10 cr., *Elena Vraciu* 10 cr., *N. Dăd'rlat* 10 cr., *M'aria Ghib* 10 cr., *Dumitru I. Roman* 10 cr., *Ionel I. Roman* 10 cr., *M'arina N. Borcea* 10 cr., *Ana St. Arsenie* 10 cr., *M'aria Toma* 10 cr., *Ana V. Roman* 10 cr., *Ioan B'ersan* 10 cr., *Ana I. Top'arcean* 10 cr., *Marina Milea* 10 cr., *Ioan Rodean* 10 cr., *M'aria P. Hanciu* 10 cr., *Stana Răcuciu* 10 cr., *Stana Muntean* 10 cr., *Paraschiva I. Moisin* 10 cr., *M'aria I. Dăd'rlat* 10 cr., *Ana Gosia* 10 cr., *Chiva Milea* 15 cr., *Dela mai mulți din loc* 1 fl. 96 cr., *Ioan Bucîșan* (cunună pe morm'ntul lui *Dumitru D. B. Comșa*) 3 fl., *M'aria Bucîșan* 1 fl., *Dumitru Timp'ariu* 50 cr.

Suma 107 fl. 61 cr.

Din *Velcheriu* a adunat dl *Nicolae Boca*, stud. teol. dela următorii:

Nicolau Boca 1 fl. 50 cr., *Virginia Boca* 1 fl., *Vasile Elekes* 1 fl., *Gregoriu Bozacu* 2 fl., *Laurențiu Bozacu* 50 cr., *Flaviu Bozacu* 50 cr., *Eleonora Bozacu* 50 cr., *Ana Bozacu* 30 cr., *Lucreția Bozacu* 20 cr., *Parteniu Grama* 1 fl., *Augustin Oroianu* 1 fl., *Ioan Rusu* 1 fl., *Vasile Cintișan* 1 fl., *Spielmann Mano* 50 cr., *Ioan Ginj* 50 cr., *Boca Antonu* 30 cr., *Achim Ioan* 20 cr., *Vaida Paraschia* 20 cr., *Rus Ana* 20 cr., *Rus Ioan* 10 cr., *Cosma Constantin* 10 cr., *Cosma Marie* 10 cr., *Caila Andron* 10 cr., *Marc Ioan* 05 cr., *Bichișan Gligor* 20 cr., *Hirsch Adolf* 50 cr., *Mur'ășianu Gavrilă* 50 cr., *Harfas Dumint.* 20 cr., *Guția Ilie* 20 cr., *Ginj Pavel* 20 cr., *Achim Simion* 50 cr., *Un Ovreu* 30 cr., *Roșca Istafie* 20 cr., *V'eduva Salamon* 10 cr., *Strohli Avram* 30 cr., *Guția Iuliana* 05 cr., *Roșca Stefan* 50 cr., *Tibet Pascu* 10 cr., *Price Nicolae* 1 fl. 10 cr., *Rus Toma* 10 cr., *Florea George* 20 cr., *Rus Trifan* 20 cr., *Boca Toader* 10 cr., *Lazar Irimie* 10 cr., *Rus Ioan* 10 cr., *Harfaș Artimie* 10 gr., *Chio-rean Nicolau* 10 cr., *Harfaș Ilie* 10 cr., *Lazar Toder* 20 cr., *Hochmann Alfred* 50 cr.

Suma 20 fl. 60 cr.

Din *Hărțegani* prin *Nicolae Popa*:

Avram Popa 50 cr., *Nicolae Hogman* 20 cr., *Ioan Hogman* 10 cr., *Dumitru Neag* 50 cr., *Petru Bogdan* 20 cr., *Nicolae Haneș* 10 cr., *Ioan Popovici* 30 cr., *Ioan Demian* 40 cr., *Toader Demian* 20 cr., *Ioan Toma Iui* 20 cr., *Petru Toma* 20 cr., *Avram Demian* 20 cr., *Nicolae Trif* 20 cr., *Nicolae Moga* 20 cr., *Dumitru Savu* 20 cr., *Nicolae Nicșă* 30 cr., *Nicolae Popa* 10 cr., *Pantilimon Vardia* 50 cr., *Nicolae S'rbu* 20 cr.

Suma 4 fl. 80 cr.

Din Roșia prin Hanu Florian:

Petru Vesa 50 cr., Hanu Florian 50 cr., Ioan Iancu 50 cr., George Cerb 10 cr., Moise Mladin 1 fl., Teodor Ciciu 10 cr., Iosif Vatian 10 cr., Florea Leia 10 cr., Florea Popa 20 cr., Petru Valungan 10 cr., Moise Băbuța 10 cr., Sofronie Petran 10 cr., Toma Cerb 10 cr., Ioan Hanu 10 cr., Simon Petran 10 cr., Vasiliu German 10 cr., Ursu Hanu 10 cr., Ștefan Iacob 20 cr., Ambrosie Volungan 10 cr., Florea Flore 10 cr., Toma Vugu 20 cr., Iancu Draiu 20 cr., Ilișie Dura 10 cr., Nicolae Zsurzs 10 cr., Rusalim Petran 10 cr., Florea Crăciun 5 cr., Opreția Cazan 10 cr., Anisie Floare 10 cr., Dutia Popa 3 cr., Ioan Regulașiu 5 cr., Ioan Geznă 5 cr., Toader Birău 5 cr.

Suma 5 fl. 43 cr.

Din Sepreuş a adunat plugarul Mihail Veliciu Huța dela următorii:

Veliciu Michail 20 cr., Ioan Pîrv 10 cr., Ioan Faur 10 cr., Faur Ioan Dori 10 cr., Faur Ioan Teodor 10 cr., P. Todoran Pîrv 10 cr., Petru Selegian și soția 20 cr., Floare Selegian 5 cr., Ioan Roșca și soția și fiu lor Toader 30 cr., Pavel Sturz 5 cr., George Faur 10 cr., Ioan Faur 10 cr., Petru Pîrvu 6 cr., Simion Suci 10 cr., George Roșca 5 cr., Roșca Ioan al Flori 5 cr., Roșca Iosif Diodi 10 cr., George Pîrv 5 cr., Teodor Veliciu și Petros Măriuță 10 cr., Sucs Toader 5 cr., Ștefan Simion și soția lui 20 cr.

Suma 2 fl. 16 cr.

Din Cermeiu a adunat economul Leiu Nicolae dela următorii:

Nicolae Leiu 50 cr., George Leiu 70 cr., Filip Leiu 20 cr., Isaia Goldiș 70 cr., Chera Crăciun 20 cr., Nicolae Albu 20 cr., Flore Siandor 10 cr., Avram Ispas 10 cr., Ioan Avram 10 cr., Nicolae Pop 10 cr., Gavriil Siandor 10 cr., Teodor Păcurariu 10 cr., Mărie Chrăsta 10 cr., Flane Păscuț 10 cr., Mărie Păscuț 10 cr., Pavel Poliac 10 cr., Nicolae Cozmă 10 cr., Mara Pătnu 5 cr., Popa Pătnu 5 cr., Iosif Popa 10 cr.

Suma 3 fl. 80 cr.

De pe Valea-Almașului ni-s'au predat din partea unui tânăr român 10 fl. Cineva din Oghireșiu: 1 fl.

Suma 11 fl.

Suma întreagă adunată până acum:

1834 fl. 63 cr. și 223 lei, 50 bani.

T. Liviu Albini, dătător de samă.

CRONICĂ.

Primar brav, Români bravi! Din Sieu-Cristur (com. Solnoc-Dobâca) ni-se scrie: În comuna Sieu-Cristur avem un primar de care sîntem mândri, pe dl Simeon Tîegean. Dar' chiar pentru aceea el e prigunit și șicanat de slujbașii unguri. Acestui primar în vara anului acesta în mai multe rînduri 'i-s'au făcut perchisiții, (cercetări de casă), și a fost întrebat și muștrat de gendarmi, de ce atîță poporul, și pentru-ce lasă pe fetița sa de ce-tește „**Foaia Poporului**” la oameni, și că dînsul ca primar cum de abonează o foaie așa de „primejdioasă” statului. A fost chemat la solgăbirău tot pentru asta! Dînsul însă la toți li-a răspuns cu bărbăție, și nici una din amenințările ce 'i-s'au făcut, nu 'l-au abătut dela purtarea sa vrednică și mai departe! Când

cei 11 preoți s'au dus la Cluj la pertractare, între cari era și dl Ioan Mureșianu, preotul din Cristur, vrednicul primar cu întreaga sa familie, s'a pus în fruntea la vre-o 300 locuitori din comuna sa și 'și-au petrecut pe bravul lor preot, până la gară! Ear' tinăra sa fetiță Susana, împreună cu celelate fete din comună, au dat bravilor preoți cari aici sosiseră de cătră Bistrița, frumoase cununi de flori. Eată un bărbat care își împlinește datorințele sale în slujbă, dar' care nu-'și uită nici de sfînta datorință ce o are ca Român față cu scumpa sa națiune.

DI I. Russu-Șirianu a scos de sub tipar un volum de „*Novela*”, de 200 pagini. Prețul 1 fl. A se cere la „Institutul Tipografic” în Sibiu.

Din Cergăul-mare aflăm o dureoasă știre. Rînduit fiind judecătorește ca hotarul să se comaseze, inginerul Român Ioan Ursu a fost trimis de tribunaalul din Sibiu ca să ducă în deplinire comasația. După ce dînsul își pusese pe hotar semnele (ciuhele) de lipsă la socotire, în noaptea de Sămbătă spre Duminică oamenii 'i-au adunat toate semnele și le-au dus grămadă în mijlocul satului. Duminică dimineața dl Ursu a poftit pe oameni, prin primar, să se adune la primărie ca să le spună că împedecarea lui dela lucrare e spre paguba lor și că poate ave urmări foarte neplăcute pentru comună, că nu dînsul le face comasația, ci numai își plinește slujba ce 'i-a dat-o judecătoria. Oamenii însă s'au turburat și mai rău, și sărind asupra dînsului 'l-au luat și 'l-au bătut foarte rău. Acum se află deja acolo un pluton de vr'o 30 de gendarmi și 120 soldați din regimentul 31 din Sibiu. Vom mai vorbi asupra acestui lucru. Deocamdată dăm numai sfatul iubitorilor nostri Români din Cergău să se liniștească, să nu-'și îngreune și mai mult soartea. Știm și noi că comasarea face mari cheltueli și în multe locuri mari nedreptăți chiar, dar' hotărîta fiind odată judecătorește, nu se mai poate împedeca.

Mulțumită. Dumitru Trifa din Certege în anii trecuți a dat un ajutor în leafa învățătorului în sumă de 25 fl., acum a dat din nou un ajutor bisericii de 20 fl. din care sumă s'a procurat un „*Octoih-mare*”, de care era lipsă. În numele comitetului parochial gr.-or. și al poporului primească și pe această cale dăruitorul mulțumită, totodată îi poftim ca Dumnezeu să-'l țină mulți ani spre binele atât al familiei dînsului cât și al bisericii și școlii noastre! Certege, 26 Oct. 1894. Constantin Cothișel, paroch gr.-or. în Certege.

Din Ticvanul-mic ne scrie un plugar, că vețuind în comună și credincioși gr.-or. și gr.-cat., ei nu se înțeleg între sine precum s'ar cuveni și precum au stabilit consistoriile celor două biserici, pentru susținerea de școale comune (laolaltă). Ne spune mai încolo, că dl Avel Pop, care împlinește slujba de învățător gr.-cat. o zi ar fi mergend la școală și trei nu, ceea-ce aduce cu sine, că copiii trec prin anii de școală și se aleg la urmă că tot nu știu nimic! — Bine ar fi să se îndrepte aceste stări de lucruri.

Avis. Reuniunea învățătorilor români gr.-or. din protopopiatul *Orășii-mari*, își va ține ședința în comuna *Alparea* la 10/22 Noemvrie a. c. cu programa următoare: 1. Deschidere; 2. Apelul nominal; 3. Ascultarea prelegerii respectivului învățător; 4. Observări asupra aceluia; 5. Rapoartele cassarului și bibliotecarului; 6. Propuneri. La care ședință sînt poftiți a lua parte toți membrii, amicii și binevoitorii causei școlare. Din ședința comitetului despărțământului ținută în Oradea-mare, la 12/30 Octomvrie a. c. *Elia Bochiș*, preș. *Nicolau Indrieș*, notar.

În Izvin (comit. Timișului) se află curechiu mult și bine făcut. Cine ar dori să aibă, să-'i scrie economului *Costa Cărnutu* de acolo.

Bibliografie.

A apărut numărul 20 din foaia pentru familie și cu ilustrațiuni (chipuri),

„VATRA”

despre care am dat și noi în mai multe rînduri seamă cetitorilor nostri. Ea este cea mai bună foaie românească de acest fel, cuprînd bogat și ales material de petrecere, de învățătură și de știință. Prețul ei e 12 fl. (50 cr. de număr, un număr fiind mare de câte trei coale tipărite). Numărul din urmă, 20, a eșit cu următorul cuprins:

„Nunta din Perugia” de E. Florescu. „Rugăciune” (poesie) de G. Murnu. „Mara” de Ioan Slavici. „Steaua” (poesie) de Virgiliu N. Cîșman. „Sorbona”, tipuri bucureștene de St. Basarabeanu. „Sfîrșitul lumii”. De Camille Flamarion (traducere de) I. C. Maxim. „Împodobirea corpului” de Teodora Conta. „Am pățit-o”, poesie de Ioan Moța. „Snoave din Popor” de D. Stăncescu. „Fel și fel”. * * *. Ear' chipurile aflătoare în acest număr sînt: O Iaponeză. — Golășei. — La a treia mișcare matt. — Cea dintăiu poadoabă. — Ofelia. — Singur în lume, — Jocuri nevinovate.

O altă foaie pentru familie, fără chipuri, se tipărește în Sibiu sub redacțiunea domnului *Silvestru Moldovan*, de trei-ori pe lună, — sub numirea:

„RUNDUNICA”

Prețul ei pe an e 6 fl. și a apărut din ea 21 de numeri. Numărul din urmă avînd cuprinsul următor:

„Din fuga condeiiului” de Gr. Mărușianu. „Dimineața” de Petrea dela Cluj. „Profesorul Iordache” de Aurel Ciato. „Secretarul și bucătarul” de Scribe și Melesville. „Gazel” de O. Bocca. Rămurele: „Impresii de călătorie” de Ilie din Urseni. „Felurite”. * * *

POSTA REDACȚIEI.

Dlul Nic. Simulescu în Apoldul-de-jos. E foarte bună va apărea în oare-care număr viitor.

Dlul C. I., pr. în Negriștești. N'ai dobândit. Cel mai aproape de d-ta a fost 2339, care a dobândit 50 fl.

Dlul A. P., preot român unit „cu Roma” (!?) în G. Dacă tocmai și tocmai vovești, adresează-te „Comitetului central al Ligei în București”. Din parte-ne însă nu te sfătuim să le trimiți. Au oamenii aceia destule lucruri mult mai însemnate și mai grele, decât ca să poată umbla — să-'ți vîndă cele 40 exemplare din broșurile D-Tale! — Cât pentru celelate 20 broșuri din cari să se întemeeze un fond din care să se ajutore familiile unor-altor luptători naționali, cari închiși fiind n'ar ave din ce să-'și susțină familiile acasă — îți dăm sfatul: nici să nu le scrii, li-ar părē și lor cum ne pare și nouē, că D-Ta ești îngrijit de ce-a fi peste o sută de ani! Despre dl I. Scipione Bădescu, nu știm nici noi nimic. Vom cerca însă se știricim și Vē vom spune bucuros.

Dlul P. C. Raportul despre adunarea d-voastre învățătoarească, va urma în unul din numerii mai apropiati.

Dlor „Un călător” în Bruznic. De totului tot prea lung pentru „Foaia Poporului” ce ni-ați scris. Scrieți, vē rugăm, încă odată, dar' foarte pe scurt, căci n'avem loc atîta. Spuneți numai ce vē doare. Arătați lumii numai ranele deschise, și ea se va înduioșa mai mult ca atunci, când le-ai fi descris în mii de cuvinte!

Dlul „Un Briznicean”. N'ai dobândit.

Dlul N. R. în Ciora. Nu știm despre ce ne vorbești. N'am primit nimic dela D-Ta.

D-Sale Marcu Roșu, june econom în Ciacova. Trimite numai. Dar' alege ce-i mai frumos și ce știi că nu s'a mai publicat cumva de alții în foaie. Primim bucuros și le facem pe rînd loc.

Dlul I. S. pr., în M. O am trimis spre vedere înșiși căroră le sună: iubitorilor nostri întemnițați. De publicat nu se putea, fiind multe locuri prea aspre în ea.

Proprietar și editor: T. Liviu Albini.

Pentru redacție, în lipsa dlui Ioan Russu Șirianu, răspunzător: **George Moldovan.**

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Despre nutrirea copiilor.

Am vorbit într'un articol din trecut despre îngrijirea copiilor, promițând că în scurtă vreme vom lămuri și regulile, care trebuiesc observate la nutrirea lor. Am promis și ne ținem de vorbă.

Cel mai bun și mai natural mijloc de hrană pentru nou-născuții și peste tot pentru copii în anul prim, e laptele mamei lor. Acesta conține toate materiile, de care are lipsă trupul unui copil în timpul dintăiu, și anume în așa măsură și fel, cum stomacul acestuia poate mistui.

Este o regulă, dela care nu este iertat să ne abatem, ca numai astfel de nutre-ment și numai atâta să se dea, cât poate fi cu ușurință mistuit. Cine nu urmează în toate această regulă, va ave să răspundă de multe și triste urmări. Așa bună-oară în lunile dintăiu nu este iertat să dăm copiilor nici un fel de mâncare făcută din făină, căci stomacul lor nu o poate mistui și numai ar pricinui boale primejdioase.

Trupul copilului are lipsă de apă, albuș, unsoare, zahar și unele feluri de sare, ca să se poată bine desvolta. Și fiindcă aceste materii se află în măsura cea mai corăspunzătoare în laptele femeiesc, de aceea am zis, că acesta e cea mai bună hrană pentru copii.

E o deosebită fericire pentru mama cu simț, dacă își poate ea însăși alapta copilul. Căci nime nu o poate înlocui, de ar ave oricâtă lăpedare de sine și un simț cât de nobil.

Alăptarea copilului nu e lucru ușor; recere răbdare, simț și pricepere. Nu odată s'a întâmplat nenorocire din lipsa acestora, mai cu seamă la poporul de rînd.

Aducînd copilul la piept fiecare mamă se va îngrijii, ca răsufarea să nu se împedece prin astuparea nasului. Aceasta se întemplă mai ușor, când țita nu e destul de tare. E bine însă în ori-ce cas a feri țita cu mâna dinaintea nasului. Mai cu seamă mamele tinere se-'și întipărească bine această regulă, ca să le rămână până la bătrănețe.

Nici-odată să nu se alapteze copilul zăcînd în pat, căci adurmînd mama ușor îl poate îneca, ba chiar și strivi.

Câte minute să sugă copilul e greu de hotărît, unii medici zic, că 10 minute ar fi destul. Fiecare mamă cu inimă va afla singură, cât cere trebuința.

În luna primă se va alăpta copilul de câte 8 ori la zi; ear' mai târziu de 6—7 ori. Și e bine să ne ținem de termini anumiți, ca încă de mic să se dedea copilul la ordine. Cea din urmă alăptare să fie seara la 11 oare, ear' cea dintăiu la 5 oare dimineața.

Ținînd strict la acest plan, copilul va fi ferit de multe rele, ear' mama sa va fi cruțată de multe neplăceri și osteneți.

După fiecare alăptare trebuie spălată gura copilului cu o cărpă moale udată în apă curată. Căci altfel rămășițele de lapte se înăcresc și vatămă pelița fragedă a gurii. Dar' spălarea să se facă cu mare băgare de seamă, ca să nu verse copilul și să nu îl lovim cumva cu degetul.

II.

Am zis, că e o deosebită fericire pentru mama cu simț, dacă își poate ea alapta copilul. Dar' sînt destule casuri, când mamele nu-'și pot sau nu le este iertat, se-'și împlinescă această datorință sfîntă. Se află, firește, și astfel de mame, cari nu vreau se-'și împlinescă această datorință sfîntă, căci prin aceasta ar fi lipsite de multe plăceri. Trist, dar' e adevărat.

O mamă nu-'și poate alapta copilul, dacă-'i lipsesc mucusurile țitei sau nu are lapte; și nu-'i este iertat, când e greu bolnavă, (bună-oară de oftică), sau are vr'un morb la amîndouă țitele.

În casuri de acestea mai cuminte e să ținem o doică, dacă ne iartă puterile. La alegerea doicei însă e bine, să avem următoarele reguli în vedere: 1) femeia, pe care dorim s'o tocim de doică, să fie pe deplin sănătoasă. Pentru adevărarea sănătății sale să cerem dela ea atestat medical proaspăt. 2) Să nu fie mare deosebire de ani între mamă și doică. 3) De asemenea să nu fie mare deosebire între timpul, când a născut mama și doica.

Doica să capete mâncare îndestulitoare, dar' nu din cale afară multă. Să se oprească dela beuturi spirituoase, cum e rachiul, căci acestea trecînd în lapte strică sănătății copilului.

Toate regulile de îngrijire și nutriere prescrise unei mame, să le țină și o doică. De împlinirea acestora au părinții a se încredința cât mai des.

Dar', durere, numai puțini oameni sînt în stare a ține doică pentru copii lor, dacă mamele nu pot se-'i alapteze. Așa că trebuie să căutăm după alte mijloace de nutriere, căci și copiii săracilor au drept la viața aceasta.

Mai ușor și mai fără primejdie putem înlocui laptele femeiesc cu cel de vacă, care pe lîngă că este cel mai bun, se află pretutindenea și este ieftin. Decît laptele de vacă este mai greu de mistuit ca cel femeiesc, pentru-că are mai mult caș. Subțiandu-'l însă cu apă în măsură corăspunzătoare, îl vom pute aproia încâtva de cel femeiesc. Și fiindcă laptele femeiesc încă se schimbă din ce crește copilul, de asemenea și laptele de vacă va trebui subțiat cu apă după vîrsta copilului.

Anume: 1. în cele 4 săptămăni dintăiu se ia 1 parte de lapte și 3 părți de apă; 2. în luna a doua și a treia 1 parte de

lapte și 2 părți de apă; 3. în luna a patra, cincina și a șeasa 1 parte de lapte și 1 de apă; 4. în luna a șepta, opta și a noua se iau 2 părți de lapte și numai 1 de apă; 5. ear' începînd cu luna a zecea va căpăta copilul lapte curat, neamestecat cu nimica.

Subțierea laptelui de vacă să se facă totdeauna cu apă, care a fost bine feartă; căci numai așa putem fi siguri, că nu adaugem unui lapte bun și curat materii periculoase. O regulă de căpetenie mai este și următoarea: Numai atunci să subțiem laptele, când dorim să alăptăm copilul, și nu este iertat a subția bună-oară laptele întreg, cât ar fi de lipsă pentru o zi întregă, și numai cât trebuie la o alăptare, căci laptele subțiat se strică ușor, prin urmare nu mai este de folos.

E bine să adaugem totdeauna și puțin zahar, cam 4 gr. de zahar la 100 gr. de lapte subțiat.

Laptele menit pentru nutrirea copilului să se fearbă și să se țină la răcoare, căci altfel ușor se înăcrește, mai cu seamă în timp de vară.

Se nasce acum întrebarea, cât lapte subțiat e în stare să mistuiască stomacul copilului? câte linguri de lapte subțiat să dăm copilului la o mâncare? Căci nutrind copilul cu lapte de vacă, trebuie să fim cu mare băgare de seamă, să nu-'i îngreunăm stomacul din cale afară.

Următoarele reguli ne învață, cât lapte să se dea copilului și de câte-ori la zi. Anume: 1) în luna primă cam 8 alăptări, totdeauna câte 8 linguri de lapte subțiat, 2) în luna a doua cam 7 mîncări, totdeauna 10 linguri de lapte subțiat; 3) în luna a treia cam 6 mîncări, totdeauna câte 12 linguri de lapte subțiat; 4) ear mai târziu până la cel mult un sfert de litru de lapte subțiat la o mîncare.

Și dacă vom mai aminti, că după fiecare mîncare atît gura copilului cât și vasele trebuiesc cu mare grije spălate, am fi zis tot, ce e bine să se știe la nutrirea măiestrită a copiilor cu lapte de vacă.

Dr. Beu.

Cele două expoziții

puse la cale și întocmite

în opidul Seliște.

Cetitorii noștri au știre despre frumoasa lucrare pe care »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului« a plănuit-o prin punerea la cale a două »expoziții« în opidul Seliște (lîngă Sibiu), una de poame și alta de vite. Programul acelor expoziții 'l-am publicat și noi la timpul seu.

Frumosul plan a și fost dus cu isbîndă în deplinire, căci harnicii membri ai »Reuniunii« și-au dat toată străduința să facă un lucru bun, ear' bravii Români selișteni, li-au dat puternică mîna de ajutor și cu multă dragoste. După-ce toate pregătirile erau încheiate și ziua așteptată, 4/16 Octomvrie a. c., sosise și ea, cată ce s'a întemplat în ziua întăiu a expoziției:

Deja de dimineață, bravii Români locuitori ai comunei Seliște, cu mic cu mare, în vestminte de sărbătoare, grăbiau unii la expoziția de vite, alții la cea de poame. »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului«, care ea întocmise expozițiile, își avea la fața locului trimișii sei, anume pe vicepresidentul ei dl I. A. de Preda, secretarul Victor Tordășianu, cassarul Petru Ciora, membrul în comitet Onoriu Tilea, inginer, Mihail Stănilă, econom în Vale, și D. B. Comșa, comerciant în Seliște. Comitetul reuniunii, sosit la orele 9 în Seliște, a fost înțimpinat la expoziția de poame (la școala română) de comitetul arangiator local al acestei expoziții, în frunte cu dl protopresbiter Dr. Nicolae Maiër, ear' la cea de vite (pe locul numit »In petriș«) de comitetul arangiator local al acesteia cu dl Dr. L. de Lemény, protopretor, în frunte.

S'a constituit juriul (adecă o comisie judecătorească) pentru expoziția de poame, alegându-se vicenotarul dl Ioan Chirca de secretar al juriului, apoi s'a hotărât ca deschiderea sărbătorească a acestei expoziții să se facă la orele 3 după amiază.

a) Expoziția de vite.

Comitetul reuniunii, însoțit de numeroși fruntași din Seliște și împrejurime, s'au îndreptat spre locul zis »In Petriș«, unde era expoziția de vite și unde o frumoasă priveliște se deschide ochiului românesc. Încă dela mare depărtare băteau la ochi mulțimea de stegulețe galbene, ce împrejmuiu și împodobiau »In petriș«-ul. Aici se afla în fruntea comitetului arangiator dl Dr. L. de Lemény, alături cu neobositul notar dl Nicolae Hențu, care nu mai cunoaște altă mulțumire, decât ca expoziția de vite să se desfășoare așa, ca dânsul cu mândrie să poată zice: nu înzadar am alergat, am muncit și am asudat! Locul era îngrădit cu un pân de lațuri, ear' pentru fiecare cap de vită câte un stîlp gros, pe care era scris numele exponentului (stăpânului), comuna, soiul și vârsta vitei, ear' despărțământul oilor era de toată frumusețea, având fiecare proprietar micul ocol pentru 3—6 capete, deasemenea cu inscripția sa. Am înțeles, că arangierea locului expoziției să se fi costat o frumoasă sumă de bani, care toată însă s'a purtat de cassa comunală. Ce comună bravă!

După acestea juriul (membri judecătorești ai »juriului«) au purces la examinarea vitelor expuse (aduse spre arătare). Despre această expoziție se poate zice că a fost destul de reușită, dar' negreșit era mai reușită dacă s'ar fi făcut în primăvară, căci vara secetoasă din anul acesta și prin urmare puțină pășune, de care comuna Seliște n'are aproape de loc, a adus cu sine, că vitele expuse nu au fost prea de tot frumoase.

Sfârșindu-și juriul examinarea, au hotărât a se premia următorii: Pentru tauri: Mihail Toma, proprietar în Tilișca cu 5 fl.; pentru vaci dela 3—8 ani: Opria Hășigan, econom, cu 6 florini, Aron Gogonea, inv. din Seliște cu 5 fl., Ioan Ivan, notar în Gurarului cu 5 fl., Ioan Stefea, proprietar în Seliște cu 4 fl. și Iacob Stoia, econom în Orlat cu 3 fl.; pentru juninci, junince și tăureni dela 1—3 ani: Simeon Rodean, econom în Tilișca cu 5 fl., Dumitru Opria Borcia, proprietar în Seliște cu 4 fl., Ilie Măcellariu, proprietar în Gurarului cu 4 fl., Ioan Stefea, proprietar în Seliște cu 3 florini, Ioan Rechițan, învătător în Galeș cu 3 florini, Oprea Criștiu, Dumitru B. Comșa, Iordache Roșca Căpitan, toți proprietari din Seliște, și Antonie Gherman, econom în Aciliu, toți cu câte 3 fl.; pentru

vitei și vitele dela 1/4 — 1 an: Ioan Manta, paroch în Gurarului cu 4 fl.; Dumitru Fania, econom în Seliște, Paraschiva Salomie, economă în Vale, Nicolae Comă, econom în Seliște și Stefan Millea, notar în Tilișca, toți cu câte 3 fl.; pentru berbeci dela 1—5 ani: Toma și Dumitru Mihaiu, ec., cu 5 fl.; pentru noatini din 1894: Nicolae Marian, econom în Seliște cu 2 fl. și tot acesta și cu 2 fl. pentru noatine din 1894; pentru oi dela 1—5 ani: George Bratu, econom în Tilișca cu 4 fl., Nicolae Peligrad și Nicolae Lupaș, ambii economi în Seliște, Vasile Iuga, econom în Tilișca și Vasile Dădărlat, econom în Seliște, toți cu câte 3 fl.

Cuvântarea sărbătorească la împărțirea premiilor a ținut-o, la rugarea dlui president al juriului I. de Preda, dl Dr. L. de Lemény, presidentul comitetului arangiator local, care în cuvinte călduroase mulțumește comitetului »Reuniunii agricole« pentru onoarea dată comunei Seliște prin arangierea aici a expoziției, apoi arătând scopurile ce se urmăresc prin arangierea de asemenea expoziții și mulțumind exponenților pentru ascultarea dată învitării comitetului arangiator, încheie dorind reuniunii agricole isbânzi depline în întreprinderile sale de pe terenul economic. Astfel s'a încheiat expoziția de vite, care avea să țină o singură zi.

b) Expoziția de poame.

La orele 3 d. a. sfârșindu-se toate lucrurile expoziției de vite, întreg publicul s'a întrunit la expoziția de poame, cea dintâiu de acest fel la Români, și care, atât ca arangiamet (întocmire din afară), cât și ca conținut: nu a lăsat nimic de dorit! Comitetul arangiator al acestei expoziții n'a cruțat nimic pentru-ca numele de Seliștean și în această privință să se înalțe la locul seu, cel dintâiu, între Români din Ardeal! Între arangieri s'a deosebit secretarul comitetului arangiator, dl Ioan Chirca, vicenotar, ajutat în obositoarea sa muncă de zeloasa învătătoare, d-șoara Iuliana Fovescu, cari amândoi cu săptămâni înainte au lucrat la împodobirea localului (sala cea mare a școalei) cu brazi, mușchiu, flori etc. Gruparea însăși a poamelor expuse este desăvârșită. În număr mare erau exponenții din Seliște, Galeș, Tilișca, Orlat, Gurarului, Apoldul-mare, Aciliu, Sibiul, Sibiu etc. Între poame sunt mai multe soiuri de mere, precum: Parmen, Reinette (de o deosebită frumusețe), Pătule: Kaiser Alexander etc., Csnădiești, Stettin, Póse, mere cu miez roșu, mere Foflești (felurite soiuri) etc., ear' pere: Pergamute (felurite soiuri) Prăsade, Clairgeau, Diel, Liegl, Doyenne, Hardenpots, Curcubete etc., apoi felurite soiuri prune, (uscate la »coșer« și în cuptorul »Cazenille«); erau apoi struguri, persece, nuci etc., felurite soiuri de poame ferte (dulcețuri), rachuri de poame etc. Firma Carol F. Fickeli din Sibiu, care și-a scos și așezat o frumoasă prăvălie în localul expoziției, a ținut să înfrumusețeze expoziția pe lângă multe și diferite unelte de lipsă la cultivarea grădinii și a poamelor, cu o »proască« de peronospora, foi »Hungaria«, Hidroneta Duplex, Campion, proască de grădină, curățitoare de coaje de mere și altele...

La orele 3 și jum. dl vicepresident al reuniunii prin puține cuvinte de mulțumită la adresa comitetului arangiator, declară această întâie expoziție de deschisă. Expoziția avea să dureze până Luni în 8 Octomvrie n. orele 2 d. a., când să se facă încheierea sărbătorească.

Ca de obicei publicul ce era de față s'a întrunit la o masă obștească la ospătărie.

S'au ținut și vorbiri pentru »comitetul Reuniunii«, pentru dl Lemény, ear' dl Nicolae Neamțu, »deprins a vedea între cei mai zeloși conducători ai tuturor întreprinderilor »Reuniunii agricole«, pe doi, care în cea mai bună înțelegere n'au lipsit până acum dela nici o afacere»: golește paharul pentru întemeietorii Reuniunii dñii: Eugen Brote, presidentul Reuniunii, și dl Dem. Comșa, membru în comitetul ei, ear' pentru a le veni și d-lor la cunoștință iubirea noastră, s'a trimis dlui Eugen Brote, presidentul »Reuniunii agricole«, în București (Sf. Spiridon, 54.), ear' dlui Dem. Comșa, membru în comitetul »Reuniunii agricole« în Vác (Allamfogház), următoarea telegramă:

»Stimătorii d-voastre întruniți la expozițiile de vite și de poame ale »Reuniunii agricole române« în SĒLIȘTE, vă salută ca pe un însemnat factor al acestei reuniuni! Subscriși: Tordășianu, Neamțu.«

Astfel s'a sfârșit ziua întâiu a expoziției de poame. A urmat apoi a fi deschisă mereu până în 8 Oct. n., când apoi s'a ținut în chip sărbătorec încheierea ei. Din Sibiu s'au dus a fi față la încheiere: dl I. de Preda, dl Victor Tordășianu, în fapte bune încăruntit domn Constantin Stezar, căp. în pensiuie, dl Dem. Cunțan, profesor seminarial și George Moldovan, red. »Foi Poporului«, și alții.

La orele 11 din zi, s'au îndeplinit în juriu locurile domnilor cari lipsiau, alegându-se alții. S'a luat în deapropoie examinare toate poamele, ear' în sesiunea următoare între orele 2—3 d. a. juriul a hotărât următoarele:

Cu abatere dela rînduile din program: premii în bani se vor da și exponenților, cari nu sînt membri ai reuniunii; diplome de recunoștință se vor da și exponenților premiați în bani, mai departe acei membri ai juriului cari vor fi premiați și în bani ca exponenți, se vor mulțumi în fața adunării întrunite la încheiere, cu »diploma de recunoștință«, — și vor abdice de premiile în bani în favorul celorlalți exponenți (în mai mare parte țerani).

După orele 3 d. a. s'a înfățișat juriul în sala expoziției îndesată de public ales (țerani, țerance, doamne, domnișoare, domni) și potrivit programului, dl vicepresident I. A. de Preda a ținut un discurs despre »Fabricarea vinului de poame«.

Din acest discurs însemnăm aci următoarele lucruri mai însemnate ce ni-au prins în minte:

»Recolta (roada) de poame îmbelșugată din anul acesta aduce pe proprietar în strîmtoare în ceea-ce privește întrebarea, că în ce chip să iee mai bine folosul acelor roade. Poamele în tîrg nu se plătesc, deci ar fi cu scop, ca proprietarii să se îndeletnicească cu fabricarea vinului de poame atât de mult gustat în țerile civilizate dela Apusul Europei. Acest vin poate lua locul rachiului, fără însă să fie, ca acesta, stricăcios sănătății muncitorului. Vinul de poame este o beutură recreatoare (dăătoare de puteri) atât pentru trupul omului cât și pentru mintea lui, ceea-ce se dătoarește fosforului ce-l conține în mare măsură. La fabricarea lui lucrul de căpetenie este materialul întrebuintat, căci precum din struguri stricați, necopti, se produce rău vin, tot astfel și din merele stri-

cate sau necoapte se va produce rău vin de poame.

„Eată cum e a se purcede ca să dobândim un *bun* vin de poame:

„Poamele culese se țin o săptămână la loc ferit de umezeală, apoi se curăță de pământul ce ar fi pe ele, sau alte lucruri, *dar' de spălat n'au să se spele nici-odată*, căci spălându-se, poamele s'ar lipsi de zahărul și bureții, cari produc ferberea mustului.

„Vasele ce se întrebunțează au să fie curate, *dar' nu noue*, căci mustul ar primi gustul și mirosul lemnului; ele trebuiesc spălate cu apă ferbinte în care se bagă 1 lingură potașe și 2 linguri soda, care nimicesc gazurile rele din vas, și după aceea se clătărește cu apă rece. Pucioasă nu este bine a se întrebunța la vasele pentru mustul de poame, căci aceasta omorînd materiile din must, are de urmare neferberea lui.

„Pe lângă o parte *mere dulci*, la fabricarea vinului de poame se recer 2 părți *mere acre*. Vinul produs din *mere dulci*, nu se ține, îngroșându-se prea din seamă afară din cauza prea multului zahăr. De asemenea lucru de căpetenie este, ca merele să fie cât se poate de sdrobite. Ele de regulă se macină sau se sdrobesc în piua, sau prin o răzătoare, care se poate cumpăra cu 3 fl.; sau o poate pregăti chiar și un măiestru român. La lucrarea cu răzătoarea să se ferească ca poamele și mustul să nu vină în atingere cu ferul, căci ar înegri. Aceasta de altfel se poate încungiura dacă locul ferului îl ocupă coșitorul. După 24 ore poamele sdrobite (aluatul) se străcură cu ajutorul teascului, apoi se bagă în buți. Buțile se așează într'un local (pivniță) cu o căldură cam de 12 grade. Aerul nu este iertat să între în must, ceea-ce se poate împedea prin aplicarea unui capac (coperemânt) ce se pune pe bute, la care se aplică și un vas în forma unui păhar în care se bagă apă.

„Vinul de pomme trebuie să cuprindă 8% (opt părți din sută) alcool, pe care-l câștigăm prin ajutorul zahărului sau al spirtului; la 100 litre vin e destul 4 chilogr. zahăr. Vinul astfel produs între altele se supune aceluiași tratament, (aceleiași umblări mai departe cu el) ca și vinul din struguri. După un an e de tot bun. O hectolitru de mere dă 3 ferii de vin“.

*

Discursul dlui Preda a fost ascultat cu luare aminte, și după unele deslușiri date de dl Dr. N. Maier și I. Popescu, dl Preda dă cuvântul dlui V. Tordășianu, raportorul juriului, care după-ce aduce la cunoștința exponenților hotărârile din juriu, în înțelesul cărora tuturor exponenților s'au dat *diplome de recunoștință*, — dă cetire listei premiaților în bani, precum urmează:

1. În grupa *mere*: Premiul I. de 2 fl., dat mai întâiu notarului St. Milea din Tilișca, apoi lui Iosif Daneck din Orlat și în

urmă lui Ioan Popescu, proprietar în Sibiel, care însă mulțumindu-se de el, s'a dat lui Savu Frăcea, econom în Tilișca; premiul II. de 1 fl., dat dlui Dr. N. Maier, protopresb. în Seliște, care s'a mulțumit de el, s'a dat lui Dumitru Borcea, econom în Seliște; premiul III. de 1 fl., dat dlui Ioan Chirca, vice-notar în Seliște, mulțumit, s'a dat lui Dumitru Dădărlat, econom în Seliște.

La această grupă s'au deosebit cu poame frumoase dl Valeriu Popovici, paroch în Sibiel, și doamna Maria Arsenie, proprietăreașă în Gurarului.

2. În grupa *pere*: Premiul I. de 2 fl., dat dlui Dr. Nicolae Maier, apoi dlui I. Popescu, mulțumit, s'a dat dlui Dionisie Răceu, econom în Tilișca; premiul II. de 1 fl. s'a dat Mariei N. Lupașc din Galeș; premiul III. de 1 fl. Mariei Gherman din Aciliu.

3. În grupa *struguri*: premiul de 1 fl. exponentului Ioan Muleș, econom în Aciliu.

4. În grupa *nuci*: premiul de 1 fl., dlui I. Popescu, mulțumit, s'a dat lui Dumitru Neamțu, econom Seliște.

5. În grupa *prune*: premiul de 1 fl. s'a dat econoamei Mariei Roșca nr. casei 1097 din Seliște.

6. În grupa *persece*: premiul de 1 fl. acordat lui S. Milea, renunțat, s'a dat lui Antonie Gherman, primar în Aciliu.

7. În grupa *preparate de poame*: premiul I. de 2 fl. și al II-lea de 1 fl., după-ce Dr. N. Maier și St. Milea au mulțumit, s'au prefăcut în 3 premii de câte 1 fl. și s'au dat lui Iacob Stoia, Petru Parotă, economi în Orlat și Stanei Ioan Barbu, econoamă în Gurarului pentru merele expuse.

În grupa *mașini sau unelte de pomărit*: premiul I. de 2 fl. și al II-lea de 1 fl., după-ce premiații Ioan de Preda și Ioan Chirca, din Seliște, s'au mulțumit, s'au prefăcut în 3 premii de câte 1 fl. și s'au dat exponenților: Nicolae Uleu, econom în Sibiel, Ana Dumitru Roșca, din Seliște, pentru mere și pere și lui Nicolae Meș, econom în Aciliu, pentru nuci.

*

După premiare s'a cetit scrisoarea dlui Eugen Brote, din București, prin care mulțumește celor-ce 'i-au trimis telegrama de salutare. Scrisoarea dlui Brote a stîrnit o furtună de aplauze și strigări de *»Să trăiască!«*

Vicepreședintele Preda declară apoi și expoziția de poame de închisă, mulțumind celor-ce au adus ce-au putut la ea, precum și celor-ce au luat parte la dînsa cercetîndu-o.

Au fost zilele acestea zile de adevărată sîrbătoare românească pentru Selișteni și giur, și cu mîndrie putem să pomenim de dînsese, dorind ca în toate părțile României nostri să pună la cale atari lucrări și să aibă atari sfîrșituri, ca aceste expoziții.

Anunț literar.

Este un adevăr netras la îndoeală, că cea mai mare parte a poporului român se cuprinde cu lucrarea pămîntului.

De când însă cu începerea comasațiilor, în țeara noastră am auzit din multe părți tînguindu-se țeranii nostri, că nu le merge așa bine economia ca mai nainte și că sărăcesc pe zi ce merge tot mai tare; și dînșii aruncă toată vina pe afurisita de comasație, căci prin introducerea ei s'a început un fel nou de economie, cu totul tot necunoscut plugarului nostru.

Ce să facă el cu moșia comasată?

Să o lucre după chipul cel vechiu de două și trei câmpuri sau după-cum vede pe proprietarii cei mari lucrînd întinsele lor moșii? Nu se poate! Căci nici întăiul nici al doilea fel nu sînt potrivite pentru el și moșia lui.

După-ce să se îndrepteze? De unde să cetească măcar unele îndrumări că cum e de purces? În literatura noastră cărți economice de ac-astă natură nu avem.

Stăm în privința aceasta rău. Și de aceea subscrișii preoți români, aflîndu-se în închisoarea din Cluj pe timp de trei luni de zile pentru adresă de alipire cătră osândiții „*Replicei*“, ne-am hotărît a veni în ajutor economilor nostri, prin punerea sub tipar a unei cărți economice ce va purta numele:

„Îndreptar practic în economia rurală“

prelucrat după mai mulți scriitori de ai nostri, precum și după praxa ce ni-o am câștigat în decursul mai multor ani și noi ocupîndu-ne cu economia.

Scopul nostru nu este de a dovedi că comasația e bună ori e rea, ci ne vom strădui după puțință a arăta economilor nostri unele îndrumări practice de care au lipsă spre a se pute îndrepta asupra noului fel de economie ce 'l-a tras după sine introducerea comasației.

Cărticica noastră va eși în patru fascioare (broșurele) cu mai multe ilustrațiuni (chipuri).

Fiecare fascicol va fi de sine stătător, așa că fiecare se va pute folosi și singur. Cărticica va fi scrisă în limbă de tot poporală.

Va fi și lesne, pentru a 'și-o pute cumpăra și cel mai sărac plugar știutor de carte, va fi folositoare pentru preoți, învățători etc., și va fi foarte potrivită ca premii la examene pentru copiii țeranilor plugari.

Apelăm la fiecare Român, căruia îi zace la inimă bunăstarea și înaintarea poporului nostru, ca să binevoască a ne aduna cât mai mulți prenumerați (cumpărători).

Cărticica va eși de sub tipar până la sfîrșitul anului de față ear' banii de prenumerațiune sînt de a se trimite pînă la sfîrșitul lunei Noemvrie a. c. la adresa dlui Alexandru Anca, preot român în Cluj, (*Kolozsvárt, a fogházban*) pentru a pute ști câte exemplare să tipărim, neavînd noi mijloace a tipări și exemplare întrecătoare.

Adunătorii vor primi tot al 10-lea exemplar gratuit (de cîinste).

Fascicolul întăiu va trata despre lucrarea pămîntului și va costa 25 cr. v. a.

Fascicolul al doilea va tracta despre moșiile comasate și va costa 25 cr. v. a.

Fascicolul al treilea va trata *planul pentru introducerea unei economii schimbătoare pe o moșie comasată*, ear' 25 cr. v. a.

Fascicolul al patrulea va trata planuri de votațiuni și de edificii economice precum: case, grajduri, șuri etc., aplicabile pe moșiile comasate, 25 cr. v. a.

Tot cu acest privilegiu am tradus din limba germană și vom pune sub tipar și un manual

«*Despre comptabilitatea casselor de păstrare*», care va costa 50 cr. v. a.

Cluj, la 27 Octomvrie 1894.

Alexandru Anca, preotul Chiraleșului; Ioan Murășianu, preotul Șieu-Cristurului; Traian Deac, preot în Frișiu; Mihailă Bungeardean, preotul Bilagului; Ioan Thimariu, preotul Bârlei; Ioan Baciu, preotul Șoimușului; Ioan Bârsan, preotul Rusciurului; Nechita Suia, preotul Nețului; Constantin Pop, preotul Harinei; Vasile Nechithi, preotul Sebeșului.

Povețe în ale mâncării.

Sunt destui oameni, cari se pun la masă până a nu fi apucat să flămâzască, mâncând astfel totdeauna fără poftă. Mult mai bine priesc bucatele celui-ce se pune la masă flămând.

Cel sănătos și cumpătat știe apriat când e sătul și curmă mâncatul la timpul convenit.

Pe seama oamenilor sănătoși se recomandă trei mâncări pe zi. Copiii și oamenii îmbolnăviți de stomac (rînză) n'ar trebui nici ei să mănânce decât cel mult de patru-ori pe zi, dacă este să aibă stomacul când să îndeplinească mistuirea.

Bucatele sărăcicioase și în cățătime prea mică au de urmare firească imputinarea sângelui, slăbiciune și boale de stomac. A mânca earăși peste măsură este a împovăra stomacul și a slăbi mistuirea, în paguba sănătății.

Dintre celelalte povețe ne mărginim a înșira următoarele:

Mănâncă cu încetul și duminică bucatele virtuose cât mai bine, înlesnind astfel mistuirea.

Ferește-te de-a mânca pe când ești stăpănit de mânie sau de altă patimă, care te-ar fi sbuciumând.

Nu mânca bucatele în stare ferbinte, nici nu bea apă, bere sau vin rece nemijlocit înainte sau după bucate calde, schimbarea grabnică a temperaturii fiind vătămătoare dinților și stomacului.

Apă caldă pentru flori.

Florile, cari s'ar fi vestejit după tăiere, reinviează, cufundate fiind în apă ferbinte, mai ales dacă li-s'a scurtat cotoarele (codițele). Eată dar' un mijloc de-a lecuî florile îmbolnăvite din oale. În adevăr, multe flori scăpătate se îndreaptă prin udatul cu apă caldă sau cufundând oalele când și când în apă fer-

binte. Prin udatul cu apă ferbinte, olean-drii, trandafirii și multe alte flori îmbolnăvite se îndreaptă și înfloresc mai în pripă ca de obicei.

Păstrarea vinului în sticle.

Ori cât de bine s'ar fi astupat, vinul se strică ușor, dacă sticlele se așează în picioare. Causa este, că dopurile se uscă și aerul se furișează prin numeroasele găurele (pori). Drept-aceea, sticlele ar trebui umplute până la gură și apoi lungite pe pământ, firește în pivniță la răcoare.

Scutirea trifoiului contra degerării.

În cercurile sărace de zăpadă (neauă) trifoiul degeră în mare parte, mai ales în pământurile cam umedoase, bogate în lut și expuse vânturilor dinspre mează-noapte și apus. Pentru a întimpina asprimea gerului și a scuti trifoiul îndeplin, ajunge un subțire așternut de târnomeală, buruieni sau paie de ori-ce soi.

Cripta strică mánzilor.

Sub numirea de criptă înțelegem un fel de scară lată, care se înțepeneste pe alocurea deasupra ieslei. în scopul de a deprinde caii să țină capul ridicat. Nevoiti fiind a-și trage nutrețul din criptă sau alt loc înalt, caii tineri și îndeosebi mánzii ușor capătă spinarea slăbuță și une-ori deșelată, pe lângă că le cad în ochi spice, gozuri, praf și c. l. Așadar' înlături cu criptele și ieselele înalte!

Știri economice.

Losurile „Jó-szív”. La tragerea din 15 Octomvrie n. a. c. au câștigat și anume: 18.000 fl. seria 1758 nr. 85; câte 1000 fl.: s. 977 nr. 15 și s. 5518 nr. 78; câte 500 fl.: s. 968 nr. 35 și s. 1055 nr. 49; câte 100 fl.: s. 754 nr. 46, s. 914 nr. 76, s. 1061 nr. 48, s. 1409 nr. 25 și s. 6042 nr. 36; câte 25 fl.: s. 464 nr. 86, s. 765 nr. 31, s. 1460 nr. 31, s. 1668 nr. 83, s. 2386 nr. 83, s. 4395 nr. 33, s. 5122 nr. 53, s. 5853 nr. 69, s. 5466 nr. 33 și s. 6307 nr. 80; câte 10 fl.: s. 486 nr. 13, s. 855 nr. 6, s. 960 nr. 90, s. 1234 nr. 100, s. 2094 nr. 30, s. 2198 nr. 16, s. 4628 nr. 90, s. 5168 nr. 25, s. 5465 nr. 59 și s. 7276 nr. 93, cum și alte 300 losuri câte 2 fl.

Retragerea banilor de hârtie.

Banii nostri de hârtie intrați odată la percept-rate și la poste se nimicesc. Până la 8 Octomvrie n. se nimiciseră și anume 3 mil. hârtii de câte 5 fl., 1,166.66 fl. în hârtii de câte 5 fl. și 30,469.232 fl. în hârtii de câte 1 fl. La începutul retragerii erau în curs 58 mil. hârtii de câte 1 fl.

Losurile „Rudolf”. Câștigul cel mare al losurilor „Rudolf”, în sumă de 10.000 fl., l-a dobândit magazinerul societății de navigațiune din Orșova, Dumitru Cojocariu.

Bancă românească în Bocșa-montană. Sub numirea „Bocșana” se va înființa în Bocșa-montană un institut de credit și economii, societate pe acții, cu un capital de 100.000 coroane (50.000 fl.) împărțit în 1000 acții de câte 100 coroane (50 fl.)

Din traista cu povețele.

Intrebarea 219. Ne rugăm să binevoiti a ne face cunoscut, că de unde ni-am pute procura *brături naționale tricolor românești*, căci vom noi toți abonații „Foii Poporului” din *Predett*, să ne cumpărăm și să le purtăm.

Ioan Topală.

Răspuns. Înainte de toate vă felicităm că sînteți așa de buni Români și țineți să o arătați asta și prin forma din afară! Adresați-Vă pentru brături la domnul *Th. Popescu, neguțător (Român) în Sibiu, Piața mică*. Dînsul vă va scrie de cari puteți căpeta, cât de late, cât de lungi, cât de fine, cât de scumpe?

Intrebarea 220. Am un scoruș prăsit din sēmēntă. Când cu săditul întemplat acum 4 ani, pomul va fi avut vârsta de 5 ani, așa că acum e de vre-o 9 ani. Până acum însă nu a înflorit nici roade nu a dat. Mulți zic, că nu va rodi până nu va ajunge vârsta cărui l-a pus, ear' alții, până-ce nu va muri cel ce l-a pus. Vă rog deci a mă povătuî, ce ar fi de făcut ca să rodească?

I. Macarie, econom.

Răspuns. Cetește cu luare aminte expunerea mai pe larg despre „*Nerodirea pomilor*”, înșirând cauzele nerodirii și mijloacele de îndreptare. Spusele oamenilor, de cari faci amintire, sînt credințe deșerte, lipsite de ori-ce temei.

Intrebarea 221. Mi-ați fost răspuns în mult prețuita noastră foaie la întrebarea mea despre vînzarea lănei. M'am adresat la numiții fabricanți din Sibiu în 2 rînduri, însă nu mi-au răspuns. Vă rog deci să-mi spuneți cu numele postovarii din Arad. Totodată Vă rog să-mi răspundeți, unde aș pute vînde bucățile mai mici de pele și picioarele ce cad, sau la ce s'ar pute folosi?

G. Pop, cojocar.

Răspuns. La timpul seu țî-am spus tot ce am știut. Ar trebui să fim atocștitori ca să putem împărtăși numele postovarii și c. l. din orașe fel și fel! Știricim bucuros și răspundem la ce putem, însă nu uita, că „*Economul*” este astăzi redactat în temnița Vațului. . . Fabricanții din Sibiu nu-ți vor fi răspuns la scrisori, fiindcă li-ai imbiat marfă prea puțină. Neștiind înșine, adresează o rugare la banca românească „*Victoria*” din Arad, a cărei direcție țîi va împărtăși numele dorite. Petecuțele de pele sînt bune de gunoit pomii sau legumile. Oasele se pot vînde la cutare fabrică de „spodiu”, d. p. la *Rieger* în Sibiu sau și în Cluj. De alt-um nu înțelegem, cum de nu poți vînde lăna în Sătmăr, Baia sau Lăpuș, vorba fiind și așa de marfă puținică.

POSTA REDACȚIEI.

Dlui N. I. în V. În numărul de față ați lista dorită. Ești rugat ca alte-dăți să-ți iscălești numele; altcum nu vom răspunde. Dacă tocmai vœști să nu-ți publicăm numele, n'ai decât să ne vestești și bucuros, dar' înșine trebuie să știm, cine adresează întrebări. Pentru cuvintele de simpatie mulțumiri cordiale.

CĂRȚI.

La librăria „Institutului Tipografic“ din Sibiu se află următoarele cărți:

„Memorial“, Archiep. și Metropolitanul Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popea	fl. 1.30
„Bate la ușe“, de Carmen Sylva	” 1.10
„Domenich Pablo“, de Carmen Sylva	” —.28
„Povestile Bănătuului“, de Căntana	” —.30
„Trávnice“, 10 piese Slovácești. Vol. I. și II. à 1 fl. 50 cr.	” 3.—
„Izvoade“, de Demetrescu	” 4.40
„Homo-Sum“, roman de Ebers	” 1.—
„Literatura popor. română“, de Gaster	” 2.75
„Studii Critice“, de Ghera. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	” 4.40
„Să auzim, toaste	” —.25
Memorii din timpul războiului“, de Georgescu	” —.88
„365 Anecdote și glume“, de Gheja	” —.0
„Poesii“, de Nicolae Iarga	” 1.10
„Lascar Viorescu“, o icoană a Moldovei din 1851, de Kotzebue	” 2.20
„Din Moldova“, schițe de Kotzebue	” 1.10
„Floarea din Firenze“, de Livescu	” —.55
„Cerșitorul“, dramă în 2 acte de Livescu	” —.55
„Poesii“, de Macedonski	” 2.20
„Elemente ungurești în limba română“, de Mândrescu	” 1.50
„Doina“, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Mândrescu	” —.28
„Critice“ 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	” 4.40
„Introducere la psihofisică“, de Mihailescu	” 1.90
„Poesii“, de Veronica Micle	” 1.65
„Higiena română“, de Dr. Leo Murășianu	” 1.—
„Capii de pe natură“, de Negruzzi	” 1.65
„Poesii“, de Negruzzi	” 1.10
„Teatru“, de Negruzzi. 3 Vol.	” 8.25
„Pui de lei“, de Nenitescu	” 1.10
„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou“, de Dr. Iuliu Olariu	” 2.50
„Scrierile părinților apostolești“, de Dr. Iuliu Olariu	” —.75
„Ode“, „Epode“, „Carmen Saeculare“, de Ollanescu	” 3.30
„Merinde dela școală“, de Popa	” —.60
„Despre influența impregierărilor“, de Panaite Zosin	” —.55
„Trandafiri și vioarele“, de Pop-Reteganul	” —.60
„Starostele“, de Pop Reteganul	” —.25
„Povestiri“, alese și întocmite de Petra Petrescu	” —.75
„Istoria Românilor sub Mihaiu-Vodă-Viteazul“, de Nicolau Bălcescu	” 2.20

Tocmai a apărut și se află de vânzare la librăria Institutului Tipografic în Sibiu:

CESTIUNEA NAȚIONALITĂȚILOR
ȘI
MODURILE SOLUȚIUNII SALE
ÎN
UNGARIA
DE
AUREL C. POPOVICI.

Prețul 50 cr v. a.
cu trimitere postală 55 cr. v. a.

Orologe de aur pentru dame dela 15 fl. în sus.

P. T.

Am onorul a anunța prin aceasta cu distins respect, că am deschis sub firma

Julius Erös,
Sibiu, strada Cisnădiei nr. 41,
un atelier de ciasornicar

Impreunat cu un deposit bine asortat de oroloage.

Prin praxa mea de mai mulți ani în branșa aceasta, prin convexiunile mele cu firmele cele mai acreditate și mai ales fiind provăzută cu capitalul necesar, mă aflu în plăcuta poziție a ține în depositul meu totdeauna numai **oroloage de speciile cele mai bune și cu prețurile cele mai ieftine.** Astfel am totdeauna în deposit oroloage de Longines Bilodes, Halbmond, Stern, Hahn

și Urania, care fabricate sunt **sigur cele mai bune oroloage de buzunar de Svițera.** Afară de acestea am în deposit cele **mai bune și mai noue oroloage cu călindar, oroloage cu pendulă, oroloage deșteptătoare, oroloage de părete, oroloage de decorațiune, lanțuri pentru oroloage, coliere, jujuri și juvaere, de aur, de argint, de nickel și de metal alb, asemenea tot felul de părți constitutive de oroloage, precum sticle, arătători, coarde, verigi, carabine, cheițe și tot felul de articoli aparținători branșei acesteia.** În atelierul meu se execută toate reparaturile bine și ieftin; comanda din afară, cu considerare la portul postal, se execută deasemenea foarte ieftin și cu îngrijire. Pentru tot orologiul, care s'a reparat, ori s'a cumpărat la mine dau garanție cinstită de 2 ani; praxa mea îndelungată de mai mulți ani și activitatea mea continuă mă îndreptătesc la speranța, că cât de curând îmi voi asigura încrederea p. t. publicului. Rugându-mă pentru sprigin binevoitor, semnez

[2078] 12—12

cu distinsă stimă

Julius Erös.

Orologe cu pendulă (regulator), se trage odată la 8 zile, dela 10 fl. în sus.

Orologe de buzunar din nickel pentru domni dela 2 fl. 50 cr. în sus.

Orologe deșteptătoare de 2 fl. în sus.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, str. principală nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000; Fond de rezervă fl. 70.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandai.

[1418] 18—27

Direcțiunea institutului.

G2.

Un mijloc de casă probat de mai mulți ani.

[482] 33—45

Gichtfluidul lui Kwizda

Fricțiune întăritoare înainte și după ture mari.

Gichtfluidul

Prețul unei sticle 1/4 1 fl. v. a.

Gichtfluidul

Se poate căpeta

lui Kwizda

Prețul unei 1/2 sticle 60 cr. v. a.

lui Kwizda

în toate farmaciile.

Gichtfluidul lui Kwizda

Depositul principal: Farmacia cercuală Korneuburg.

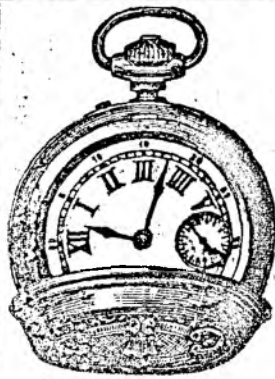
Bazarul vienez de coroane

Viena, V/I Rüdigergasse Nr. 1, Blumenhaus,

este una dintre cele mai solide și mai plăcute firme din monarchie, unde se pot comanda cei mai necesari articoli, toți cu 1 fl. Fiecare obiect are valoare îndoită, costă însă numai 1 fl.

1 florin sau 2 coroane fiecare bucată.

Oroloage de buzunar

regulate precis, recunoscute ca de cea mai excelentă calitate, cu mecanism-remontoir veritabil, neperitor, de argint, metal lustruit, precum și de argint probat de 13 loți, admirabil lucru, foarte frumos gravate, cu sticlă de cristal, cu aparat de secunde și artătoare, toate se trag la mâner fără cheie și ajustate splendid cu toate inovațiunile tehnice moderne de artă orologeriei, regulate precis foarte punctual, se capătă în 4 sorte.

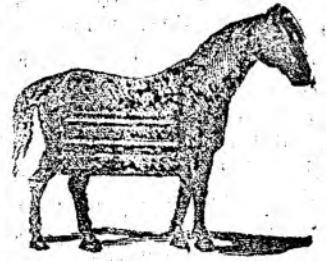
Numai fl. 3.

fl. 3. un orologiu remont. de buzunar, de nickel, dela Chicago cu arătător de secunde, cu werk precis regulat.

fl. 3.

- fl. 4. Un orologiu remont. de nickel, fin de prima cal., construcț. cea mai excel. și mai punctuală cu minutar. fl. 4.
- fl. 5. Un orologiu remontoar de nickel cu capac dublu și werk regulat precis. fl. 5.
- fl. 6. Un orologiu remont. de buzunar, de aur amer., cu trei capace, fin aurit, abia se deosebește de aurul verit., gravat frumos și punctual regulat. fl. 6.
- fl. 7. Un orologiu remont. de buzunar, de argint veritabil, cu coperișe fin gravate, precis regulat. fl. 7.
- fl. 9. Un orologiu remont. de buzunar, de argint veritabil, cu capac dublu, fin gravat și precis regulat. fl. 9.
- fl. 12. Un orologiu de buzunar, anker remontoar de argint veritabil cu 15 rubine, merge precis. fl. 12.

Toale de cai
Numai fl. 1.65

Numai fl. 1.65
pro bucată.

Toale de cai

3600 splendide așa numite

se vor vinde cât mai iute pe preț jumătate, după ce furnizarea s'a sistat. Aceste splendide toale de cai sânt 190 cm lungi și 130 cm late, provăzute cu margini vîrgate, groase ca o scândură, călduroase ca un cojoc, și costă acum, cât ține proviziunea, cu bordure bogate pro bucată

I-a cal. economie fl. 1.65. II-a cal. domnești fl. 2.50. III-a calit. birjari fl. 3.—

1 florin sau 2 coroane bucată.

1 orologiu de bronce ce merge regulat, cu garanță 1 fl.	1 lanț de orologiu din aur artificial cu acățătoare 1 fl.	1 inel din aur-doucle cu petri 1 fl.	1 medalion din aur artificial, cu petri 1 fl.	1 brățar dela expoziția din Paris 1 fl.	1 medalion de inimă din argint veritabil, probat 1 fl.
Cusmă de iarnă din peluș de Persia, cu vată călduroasă. 1 fl.	1 pălărie bărbăt. din păsă moale foarte țititoare 1 fl.	4 cravate bărbătești fiecare în altă formă și culoare, foarte fine 1 fl.	1 păreche mănuși călduroase pentru iarnă, din lână 1 fl.	1 jachetă de lână pentru dame și bărbați 1 fl.	1 păreche pantaloni de lână (sistem Jäger) pentru domni 1 fl.
1 cămașe bărbătească, foarte fin gătită, albă ori colorată 1 fl.	1 păr. ismene bărb. din pânză de casă bine lucrate 1 fl.	6 păr. ciorapi bărb. într'o culoare ori cu vîrgi frumoase 1 fl.	3 păreche ciorapi fem. într'o culoare sau cu vîrgi frumoase 1 fl.	1 corsetă cuirasată, fason parisian, foarte durabilă 1 fl.	12 batiste, cu margini colorate, chivite 1 fl.
1 cămașe femeiască din șifon ori în cu brodării 1 fl.	1 corsetă de noapte din șifon cu brodărie fină 1 fl.	1 păreche ismene fem. din șifon, cu broderie fină 1 fl.	1 sucnă călduroasă, cu brodure 1 fl.	3 șorțuri de casă, mostre frumoase și moderne, veritabil de spălat. 1 fl.	1 șorț de lister, calitate bună, caro, chivit, 7/8 de mare 1 fl.
1 jachetă de dame din creton francez lucrată 1 fl.	1 haină de iarnă gata pentru copii dela 1—3 ani 1 fl.	1 covor de pat din stofă de jute desen frumos 1 fl.	1 cearceafă de tot mare și gata 1 fl.	6 merindare de in, mari și tari 1 fl.	6 ștergare, calitate bună, caro, chivite 1 fl.
1 față de masă bună damast alb ori colorată 1 fl.	6 serviette pe deplin de mari, albe ori colorate 1 fl.	1 năframă de mătăasă 1 cot de mare și în orice culoare 1 fl.	3 batiste de mătăasă de Lyon, în mai multe colori 1 fl.	1 eventail cu zugrăvire artistică, foarte frumos 1 fl.	1 năframă mare călduroasă pentru dame, 7/8 de mare 1 fl.
1 pipă din spumă de mare artificială 1 fl.	1 spiț de țigară spumă de mare veritabilă cu chichlibar 1 fl.	1 pipă pentru burghezi, spumă de mare artificială cu vergea cu tot 1 fl.	1 aparat de foc, aprinde însuși cu iuțala fulgerului 1 fl.	1 portmoneu tot din pele cu incheietoare 1 fl.	1 portmoneu pentru bani și documente 1 fl.
1 lămpaș cu o lumină intensivă 1 fl.	1 șatulă de cusut de mătăasă cu scule de cusut 1 fl.	1 album pentru fotografii, foarte fin 1 fl.	1 briciag cu 4 tășuri, cu aparat pentru scoaterea dopurilor. 1 fl.	1 crucifix din metal topit, nu se poate sparge 1 fl.	1 oglindă de părete 3 cm. de mare, în cadru de nuc 1 fl.
6 linguri de supă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	6 furculițe franc. din argint de Phönix veritabil 1 fl.	3 cuțite de masă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	12 lingurițe de cafea din argint de Phönix veritabil 1 fl.	1 lingură mare de supă din argint de Phönix veritabil 1 fl.	2 feșnice de salon argintărite fin, formă frumoasă 1 fl.
1 țititoare de zăhar splendid argintărită și fină 1 fl.	1 moară de cafea cea mai bună construcție, durabilă 1 fl.	6 tase de cafea calitate bună neperitoare 1 fl.	Împăratul și Împărăteasa, 2 frumoase figuri de decorațiune 1 fl.	3 broșuri de dame în mostre deosebite 1 fl.	1 briciu, tăș englez veritabil, foarte ascuțit 1 fl.

Numai fl. 5.75
costă o bucată întreagă de 30 coți, de pânză de casă excelentă, trainică, solidă, de calitate lată

Numai fl. 6.25
costă o bucată întreagă de 30 coți de haine de pat din Sternberg, prima calitate, bună de spălat în toate colorile, foarte trainică.

Numai fl. 5.50
costă o bucată întreagă 30 coți, prima calitate oxford, în toate colorile, soiu trainic, pentru cămăși și rufe de casă

Numai fl. 5.50
costă o bucată întreagă 30 coți, calitate excelentă pentru cămăși Schifon, fină ca cea din in, foarte bună și trainică.

- 1 păreche pantaloni de iarnă pentru bărbați, făcut elegant în toată mărimea 2 fl.
- 1 jachetă pentru domni și dame în orice mărime. 2 fl.
- 6 metri de covoare, sortă bună, cu brodură colorată 2 fl.
- 1 covor pentru așternut, înaintea patului, frumos lucrat 2 fl.
- 1 perdea modernă pentru ferestre de jute sau dantele 2 aripi complete 2 fl.
- 1 tacâm de masă pentru 6 persoane, 1 pânzătură, 6 serviete fine 2 fl.
- 1 bucată pânză garn. 1/4 lată 7—8 metri lungă, deasă 2 fl.
- 3 bucăți cămăși de oxford pentru lucrători foarte trainic lucrată 2 fl.
- 1 blusă de dame modernă din satin fin, muștră cea mai nouă 2 fl.

2 florini fiecare bucată.

- 3 bucăți cămăși de dame din schifon fin și cu brodărie 2 fl.
- 1 orologiu de părete cu deșteptător 2 fl.
- 1 lanț de argint, pentru domni sau dame 2 fl.
- 1 brățar de argint, veritabil cu apendice 2 fl.
- 1 oglindă cu ramă de aur 55 cm. mare, frumoasă, format mare 2 fl.
- 0 umbrelă de mătăasă Austria, cu lemn durabil fin 2 fl.
- 1 giamentan cu lăcat cu îmbrăcăminte bună de pele 2 fl.
- 1 pipă de spumă veritabilă de mare cu vîrf argintat, cu 2 fl.

- 1 serviciu din porcelan de cafea pentru 6 persoane, 15 bucăți, 2 fl.
- 1 pelerină de iarnă din lână 3/4 mare, groasă călduroasă 2 fl.
- 1 stampilă de cauciuc cu orice nume, dimpreună cu culoare 2 fl.
- 1 lanternă magică pompoasă cu figuri mari și cu instrucțiune 2 fl.
- 1 plapomă excelentă și bună, lucrată în culoare vînată și roșie 2 fl.
- 1 cusmă fină pentru domni 2 fl.
- 1 muff pentru dame prima calitate 2 fl.
- 1 cămașe de flanel pentru domni în toate colorile, foarte călduroasă 2 fl.
- 1 batistă de Lyon veritabilă de mătăasă, mare, în orice culoare 2 fl.
- 1 păreche de feșnice de salon Alpacca, fason mare, elegant 2 fl.

Pentru atențiune: Comande în scris se trimit în 24 oare, cu rambursă postală sau trimițându-se banii înainte, mărfurile, care nu convin se pot îndată schimba, sau banii se trimit înapoi prin firma:

[2130] 4-10

Wiener Kronen-Bazar FEKETE in WIEN V., Rüdigergasse Nr. 113.

Institut Tipografic T. Liviu Albini.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.